

ELŐFIZETÉS:

Egész évre 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a laptulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor
10 kr., többzori hirdet-
tésnél olcsóbb. Nyilttér
sora 25 kr. Bélyegdíj min-
den hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor nyomdájában és
a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 15 kr.

Megjelenik minden kedden.

Egyes szám ára 15 kr.

Nyilt levél a megyei alispán urhoz.

özélmérés kíséri vízmizériá-
ink és közlekedési bajaink
megszüntetésére irányzott fá-
radalmait. Ezen szenvedé-
lemszerűleg úzott regenerá-
tori munkaág egyikébe vágó
hiány: utaink jelzetlen volta.
Tiszapart-hosszat — mint
tetszik tudni — egymást
érik a községek. Épen azért
határaik a Telecskára jár-
nak véggel.

Ezen községek közül egyikből a másikba
— fél napi járás. Egy-két elszórt szálláson kívül
nem fekszik a rengeteg hosszú határokon semmi
emberi alkotás. Télen, mikor a hószőnyeg elta-
karja a földet, akár Szibériában képzelheti ma-
gát, aki Feketehegyről Moholyra, Ó-Becséről
Csantavérre, Szeghegyről Petrovoszellóra törek-
szik.

Dacára ezen nyomasztó magányosságnak,
egyik községből sincs a másikig rendes országút.
Van ugyan, azok számára, akik folyton-folyvást
azon a téren forognak; de országuti alakot csak
ritkán ők az ut. Egy darabig két árok közt ve-
zet; majd elvesz egy végtelen terjedelmű járás
földön, mint gyík a pázsiton.

Ismeretes, hogy a zentaí vagy ó-becsei határ
nemely pontján husz út is keresztekedik s
mind más más felé visz. Eltévedni rajtuk annál
könnyebb, mert eltérésük egymástól csekély s
így látszólag ugyanegy célponthoz vezetnek. De
csak látszólag! Mert egyszerűen fogy a sok ke-
rékvágás, marad végre kettő, jóformán eltérő
iránnyal. A sok csapás látképe csakugy cikázik
a szepegő utas agyában; választani nem tud s
ha választ, mint rendesen, a hamisat választja.

Ezen tényeket alispán ur annál pontosabban
ismerheti, mert nincs már ez országserű megyé-
nek zege-zuga, melyet be nem járt volna.

Azt meg elég csak elvileg említeni, hogy
alkalmas jó közlekedés: az anyagi boldogulás
egyik főfeltétele.

Gondolom, indítványom már e panasz foly-
tán elég világosan kidomborodott; mégis kife-
jezem azt konkrétan. Kifejezem pedig azért,
mert ismerem azon nagy terheket, melyek az
utépítési alapot már évekre szólólag lekötik;
tehát oly csekélynek kell lennie az elsorolt határ-
ny elenyésztere igénylendő áldozatnak, hogy az
a megye utalajának pénzerejéhez arányos le-
gyen.

Országos szokás, hogy a fútatkat kétoldalt
árok jelöli.

Ily árkok a kifogá olt utak mellett csak
helyvel közz I húzódnak. Tehát azt kellene kér-
nem, hogy azon árkok húzása az illető község
köz munkája fejében elrendeltesék.

Ezt azonban nem kérem azért, mert a ve-
zető ároknál sokkal olcsóbb módon is lehet az
utak ismeretét esz özőlni. Még pedig úgy, ha
minden község végén, ott, a hol a különféle or-
szágutak egy csomópontból szerteágaznak, állit-
tatik egy egy utmutató oszlop, az ut irányának,
céljának és hosszának pontos megjelzéssel.

Hála Isten! magyarul olvasni minden elemi
iskolában tanitanak már; tehát egyetlen szó el-
igazit akármilyen ajku utast.

Ez azonban nem elég; mert az úttévesztés
veszedelme nem a községek körül, hanem in-
kább a fentebb érintett pusztai utcsomókon fe-
nyegető — ott, ahol nincs kit kérdezni; ahol
torony vagy más ellátású tájékozódás lehetetlen.
Az ily uttoruló pontokon is állitandó volna
tehát alkalmas utjelző.

Nem hiszem, hogy aki a Telecskától valaha
a Tisza felé vagy megfordítva utazott, ezen in-
tézkedés üdvös és óhajtatatos voltát ne érezte
volna.

Kétszeres követelő érvénnyel lép föl ezen
intézkedés szüksége most, midőn a budapest-

zimonyi vasut küszöbön álló megnyilta folytán
valószínű, sőt biztos, hogy azt a tiszaparti köz-
ségek is sűrűn igénybe fogják venni.

És hogy a község határán túl való föld-
rajzi vagy tereptani jártasság mennyire nem sa-
játja népünknek; aki személyes gyakorlatból
nem tapasztalta is, könnyen megfoghatja, ha te-
kintetbe veszi azt, hogy ami községeink csak
azon szomszédakkal érintkeznek, melyeknek
piacát vagy hivatalait tölkeresni utalvák; társá-
dalmilag pedig házasság stb. útján — úgy
szólván kizárólag csak a rokonajkú és vallású
szomszédokkal keverednek.

Petrovoszelló és Szeghegy szomszédos köz-
ségek, amennyiben más község közöttük nincs.
De arra akár mérget lenetne venni, hogy nem
találni egyikben se egy százalék embert, aki a
másik községben megfordult.

Épen ezért, újra is tekintve ezt a tájéko-
zatlanságot s azon körülményt, hogy az új va-
sut vonal folytán ama gazdag tiszaparti községe-
geknek a forgalomba való bevonása immár
bekövetkezend: épen a saját maga programjából
és tevékenységéből merített bizalommal ké-
rem alispán urat, méltóztassék ezen incidensből
minél előbb elrendelni, hogy a községek köte-
lesek minden országútnak kezdő és forduló pont-
jait utmutatóval megjelölni.

Ezen csekély áldozatot a községek márcsak
a határukon való kocsközlekedés megbizhatósá-
ga érdekében és a viszonyos érdekközösségre
való tekintetből is szívesen meghozandják —
pláne ha rájuk parancsoltatik.

Remélem, hogy e kérelem teljesítését lesz-
szerencsém mielőbb ugyanitt érdektársaim az
egész megye, de kiválólag a tiszapart — nevé-
ben megköszönni.

Dr. Molnár István Lajos,

Petrovoszelló község vül. megyei biz. tagja.

A gazd. egylet vál. ülése.

Vasárnap d. e. 10 ó.

Jelen vannak Szemző Gyula, elnök; Rác Vilmos,
titkár; Sándor Béla, Schmausz Endre, dr. Sztójkovits
Péter, Gaál István, Falcione Gusztáv, dr. Molnár
István Lajos, Dalmay József, Gottlieb Márton, Millá-
sevits János, Rác György, Husvéth István, Radics
György, Vujevich Zakár, Szemző István, Latinovits
Ernő, dr. Wolf Kálmán.

1. Elnök üdvözlőleg megnyitván az ülést, jelenti
hogy június óta, tekintettel a munkaidőre, ülést nem
tartott ugyan, de többrendbeli fontos ügyet előkészít-
ett. Ilyenek: a kizsallási gyártelep-n felállított szesz-
gyárt megvizsgálta és arról a magas ministeriumhoz
jelentést tett. Továbbá deputáltak által képviseltette
az egyletet a kulai és szabadkai állami ményvásárlásoknál;
végül a Radics György indítványozta magányelo áll-
omás felállítása ügyében több ülést t rrott

2. Felolvastatik a mult ülés jegyzőkönyve, mely-
nek hitelesítésére Schmausz Endre és dr. Sztójkovits
Péter urak kértnek föl

3. Gróf Széchenyi Pál, fellépő m kir. iparkeres-
kedelmi minster ur magát üdvözlőleg bemutatván,
elnök indítványára elfogadtatik, hogy gróf Széchenyi
Pál urnas az egylet magas jóakarataiba ajánltas-ék s
egyuttal a lelépő br. Kemény Gábor jelenlegi közmun-
ka közlekedési minster urnak az egylet iránt tanusított
kegyességéért az gylet köszönete nyilvánítás-ék. (El-
jenzés.)

4. Fölvétetett 81 új tag.

5. Az egylet bizottsága megtekintette a kizsallá-
si szeszgyártat s azt az 1881. XIV. t. e. alapján mint
adómentest, a magas ministeriumhoz ajánlandónak nem
találta, s annak elengedését a ministerium böics belá-
tására bizta. (Az adómentesség nem adatott meg)

A magányelo állomásra vonatkozó albizottsági
jelentés elfogadtatik s az érdekelteknek leendő megkül-
dés végett kinyomatni határozatlik.

Ezen incidensből Rác György indítványozza,
hogy az egylet valjjon hivatalos organumot. Ajánlja a
„Bácska” lapot.

Schmausz Endre: Ez szükséges, hogy az értesi-
tések gyorsak legyenek s hogy az egyleti élet képe ál-
landóan köztudomásra jusson. Ez a tagok között szel-
lemi kapcsul is szolgálанд s élénkíteni fogja az érdek-
lődest.

Dr. Wolf elfogadja, ha a költségek nem nagyok.
Radics: A „Bácska” elfogadása ellen van.

Dr. Sztójkovits: Célunk a közügyek tudomásra
hozatala. Ennek módja megbeszélésére küldessék ki egy
bizottság.

Megválasztatnak: Elnök, jegyző, Dr. Sztójkovits

Péter, Gottlieb Márton, Schmausz Endre, Radics
György, Dr. Molnár István Lajos.

6. A magas ministerium leir, hogy a gazd. egylet
a p. péklai kincstári telepet vizsgálja meg s adjon róla
indokolt véleményt. Egyuttal késznek nyilatkozik azon
telepen gazdák fiait gazd. munkásokká kinevelni, ha
minden munkát hajlandók végezni.

7. Rác Vilmos: A mesterséges takarmányterme-
lés, az állattenyésztés főfeltétele; ez a gazdáknak ajánl-
tatni fog. Evégre kér az egyletet a minsteriumtól jó ta-
karmány fajokat a tagok közt leendő kiosztásra.

8. Az adai földműves iskola ügyében a magas mi-
nisterium Tormay Béla és Máday Izidor min. tanácsó-
sokat a hely színére küldte, kik ott a látlet alapján
a teendőkre nézve megállapodtak

9. Szántás- és ekeverseny 1883 ban Almáson és
Kulán határozatlik tartatni.

A napirendbe vett Uj-Verbász azért mellőztetett,
mert Kulán az egyletnek sokkal több tagja van s a mai
ülésem is majd 50 új tag jelentkezett; továbbá Ver-
bászról senki se fejezte ki készségét vagy örömet ezen
szándék fölött, míg Kula mindenre késznek nyilatkozik.

10. Az egylet elvállalja ingyenes közvetítését oly
gépeknek, melyeket a tagok mint nem műértők, csak
önveszélyükre szoktak venni. Evégre gyárosoktól bi-
zományba fog kérni kisebb gépeket s erről a tagokat
értesíti. Ezt indítványozza a titkár.

Barthali: elfogadja azon kikötéssel, hogy az
egylet ebből hasznot ne húzzon, hanem a fiók-raktár
költségeit a résztvevő gyárosok fűdözzék.

Schmausz: Lelkes szavakban szól az indítvány
mellett. Kötelessége a gazd. egyletnek a jó eszközök
terjesztése; kötelessége a választmánynak a tagok ér-
dekeinek képviselése. Azért kicsinyes indokokból e fon-
tos indítványt elejtendőnek nem tartja, hanem bizott-
ság kiküldését kéri.

Rác György: Indítványozza, hogy a költség
miatti nehézség elessék, hogy a megye különféle pont-
jain legyen depo s akik kezelik, csak a jutalékok kapják.
Indokolt jelentéstételre a fenti 7 es bizottság küldetik ki.

11. Az egylet oéjja levén, olesó hitelt eszközölni
a gazdáknak; ajánlja a titkár h. küldessék ki a fenti
bizottság e kérdés tanulmányozására. Elfogadtatik.

12. Tagok gyűjtésére egyhangúlag azon indít-
vány fogadtatik el, hogy a választmány tagjai fogja-
nak ivet s a szedés eredményét a jövő ülésen jelent-
ék be. A tervezett kiállítások és versenyek alkalmával
kell majd buzditó, személyes jelenlet és meggyőzés
útján érdekefeleket szerezni.

Az ülésről mindenki azon édes érzéssel távozott,
hogy valahára a gazd. egylet az akadémiikus disputák
köréből praktikus célok megvalósítására tér át. Az el-
nök és titkár ülés végén minden oldalról elismerőleg
üdvözlötetett.

A város jövő évi költségvetése.

Zombor sz. k. város jövő évi

bevétele 117802 fr 31 kr.
Kiadása 178086 fr 60 kr.
Eszerint a hiány 60284 fr 29 kr.

A kiadási többletet okozza a városi nagy-
teremnek jó 3000 frttal előirányzott átalakítása
és kidiszítése; a szegényház egyik 3000 frtos
részletének törlesztése, végül a világításnak a
petroleum árszökkenése s a lámpák szaporodása
miatti feldrágulása (évi átlag lesz 6960 frt.)

Miután pótlékkal terhelhető adó épen 20000
frt van, ennelfogva ezután 60000 frtot kivetve
esik valamivel több, mint 30 % közzadó.

A hideg numerusokkal szemben nem sokat
lehet okoskodni.

Épen az a külbörség az erkölcsi család
(állam, város) költségvetése közt, hogy: míg a
privát ember annyit költhet csak, amennyit
bevesz; addig a környezetet által befolyásolt er-
kölcsei család annyit köteles bevenni, amennyire
szüksége van.

De ezen állásponton mozogva is találunk
törteni valót.

Ez: a nagyterem díszítésére szánt több
mint 3000 frt.

Minek az?

Szükséges? Nem. Hát hasznos? Még úgy se.

Szegény város még olyan házzal, mint a
zombori, soká beérheti.

És ki s mikor használja azt a nagy termet?

Közgyűlésre — amekkora a városatyák
buzgalma — nagy a kis terem is. Közcélokra
ha tán eddig kellett, ezután már nem fog kel-
leni, mikor kaszinó, színház, vadászkürt, vár-
megye, kör: mind állitottak vagy állitanak dísz-
termetet.

Azt az összeget szó nélkül el kell hagyni jobb időkre.

A szegényházi jövőre szólunk.

A magyar tanítók országos árvaháza.

Van e köztünk, magyarok között olyan, aki ez eszme magasztosságát, e cél nemességét, ez intézet nagy szükségességét egyszerre át ne látná?

Tehát nélkülözhetlen egy magyar tanítók országos árvaháza!

Ez ma már nem képezi a vita tárgyát, hanem igenis: mi módon állítsuk azt fel?

Erről a kérdéssel akarok én is most röviden értekezni.

»Aldozat és tett, ez a két tükör, mely a valódi honfűt mutatja« mondja Petőfi Sándor.

Tehát áldozunk és tegyünk; meglesz minden!

Ti világi urak, ti áldozatok! Ti pedig kedves tagtársaim tegyetek!

Ti világiak, ha áldoztok: tesztek! Ti pedig kedves tagtársaim, ha tesztek: áldoztok!

Nem akarok nektek, urak, utat mutatni, hogy hogyan áldozatok és ezáltal hogyan tegyetek, mert tudjátok ti a módokat, csak ne hiányozzék akaratotok!

Hanem mi kedves tagtársak!?

Mi tegyünk, s tevékenységünk áldozat lesz a haza oltárára.

De mit tehetünk mi, szegény »élet-napszám mosai«? A gazdag egyszerűen belenyúl zsebébe és két újjával kihúzza abból egy ötöst, s megtette erkölcsi kötelességét. De honnét vegyük mi a pénzt, mikor minden krajcárunk meg számlálva és bizonyos hellyel bír?

Mi nem adhatunk pénzt, az igaz; de adhatunk erőt és időt. »Az idő a legdrágább pénz;« tehát ha mi időnket áldozzuk: legdrágább pénzünket adjuk.

Fordítsunk tehát a nemes célra időt; ne sajnáljuk erőnket és fáradságunkat, s megvan a tett: áldozat.

Kérdezhetné most már valaki azt is, hogy mire fordítsuk időnket, mitől ne sajnáljuk fáradságunkat és erőnket?

Addig is míg az aláírási ívek ki lesznek bocsátva, tehetünk mi sokat: ámbár tulajdonképpen azokkal mutathatjuk ki leginkább lelkesülésünket és tevékenységünket, de mondom addig is sokat tehetünk.

Minden tanító bir annyi képességgel, hogy jelesebb tanítványait egyes kitünő szavlatokra és néhány széphangzása két szólamú dalokra begyakorolja; a legtöbbben pedig egyes k s szín darabok betanítására fordíthatná most már szabad idejét, úgy, hogy mire a farsang itt lesz: előállhatnánk tanítványainkkal egy »szavlatok-ka! és énekkel« — vagy »színmű előadással« összekötött kis táncestélyt rendezni.

Előre tehát kedves tanító társak és ne riadjunk vissza semmi akadálytól! Önök pedig uraim: gyámolítsák és pártfogolják az ilyen célú estélyeket, mert a vásár kettőn áll ám!

Sokat nem mondtam, mert tudom, hogy a magyar kevés szóból is ért; kis elmékedésemet nem öltöztettem virágos nyelvzetbe, mert a szív érzelmeit legszebben csak egyszerű szavakkal lehet vissza adni; tollamat nemes célért emeltem föl, s bár nem voltam képes gonfolatimát és érzelmeimet úgy előadni, mint amennyire a dolog iránt lelkesülni tudok; — de hiszem, hogy a legtöbbben átérzik így is azt, amit én érzek, hogy a legtöbbben megragadják a dolog végét és tesznek, fáradoznak »a magyar tanítók országos árvaháza« érdekében.

Tehát még egyszer: »Fogjunk a dologhoz és kitartás!« mert: »aki mit elkezd és el nem végzi: nem is tett semmit.«

»Fel a lobogóval s utánna,

Legyen e sor írva föl rája:«

»Éljen a magyar tanítók országos árvaháza!«

Pivnica.

Krausz Bernát,
tanító.

Öszinte szó a Bács-Bodrogh megyei faiskolák felügyelőihez!

Zombor, november hó.

Mennyire megörültem akkor, midőn e lap becses hasábjain nagyságos Schmausz Endre, Bács-Bodrogh megye alispán ura által közzé tett ama üdvös rendelet olvasásán, mely szerint e megye területén lévő minden egyes szolgabírói kerületre egy-egy szakavatott néptanítót a községi faiskolák felügyeletével bízott meg; ép oly lehangolt vagyok jelenleg, midőn az öszinte teendők is betegeztettek, és még mind eddig eme urak működéséről, a nyilvánosság terén mit sem tudhattam meg.

Öszintén mondva: fáj — ha úgy szabad kifejeznem magamat — ezen urak részéről közömbösség, mely eme ügy iránt viseltetnek.

Hisz talán csak bejárták mindegyikük kerületét, és meggyőződhetett a faiskolák állapotáról!

Ha bejárták? — talán jegyzeteket is gyűjtöttek önmaguknak eme oly nagy fontossággal bíró mezőgazdaságunkról; melyekkel, úgy hiszem: nem volna oly felesleges dolog a nyilvánosság elé lépni; hogy ennyire agyon hallgatják!

Uraim és kartársaim! Ne haragudjanak meg reám a fentebbi szavaimért; mivel azokkal sérteni senkit sem akartam, hanem inkább buzdítani az elvállalt kötelesség teljesítésére.

Gondolják fel önmaguk: nem várja-e kiváncsisággal a nagyérdemű közönség önök beszámolását az eddigi működésükről? És van-e igazságosabb vagy méltányosabb beszámolás annál, melyet az ember a nyilvánosság előtt tesz le?

Hogy itt ott hiányok merülnek fel, azt jól tudjuk. De hogy általános pangás volna a községi faiskolákban: azt nem akarjuk elhinni!

De bár miként is légyen, még is illő volna a színnel kirakolni; mert csak így lehetett az ügyön valamit lendíteni.

Tudják Önök mindannyian, hogy a nép sokat kíván tanítóitól, és hogy csak is ezek utmutatását véli a legbiztosabb módnak a boldogulás ösvénye felé.

Ha tehát a nép belénk helyezi bizalmát, nem-e szent kötelességünk annak minden irányban, de még a legparányibb dologban is eleget tenni?

Lám pedig ha meggondoljuk, hogy mily nagy horderővel bírnak a községi faiskolák létentartásunkra, úgy be kell vallanunk: miként ez ügy agyonhalgató-sával nem csak önmagunknak, hanem az egész megyének, de az államnak is ártalmára vagyunk. Pedig nem azért nevezettünk »néptanítóknak«, hogy eme név viselésével a nép ártalmára legyünk; hanem ha már elvállaltuk eme nehéz feladattal járó hivatást, úgy szent kötelességünk minden oly alkalmat, mely a nép jólétének előmozdítására kínálkozik megragadni és a közügy előmozdítására kiaknázni; ha pedig ezt tenni nem akarjuk, ugy ne vállalkozunk ily hivatásra.

Ezek előrebocsajjtásával, felkérem a nagyérdemű közönség nevében mindazon t kartársaimat, kik a községi faiskolák felügyeletével bíztak meg; szíveskedjenek ez évi tapasztalataikról, ezen lap becses hasábjain — mit a t. szerkesztő ur minden kétség nélkül nagyon szívesen fog venni — egyet-mást a közönség tájékoztatása szempontjából közzé tenni, és így a községi faiskolák helyzetéről a leplel levonni.

Ez által hármas célt érünk, és pedig abban, hogy míg a szorgalmas és szakképzett faiskola vezető jutalmát nyeri, addig a rest bűnhődését, a tájékozatlan pedig utbaigazítását leli fel.

Kuzmics Lajos,
néptanító.

A szövőipar terjesztő bizottságtól.

Az országos nőparkiállítás alkalmából felséges királynénk és Koburg Lujza hercegnő ő fensége kezdeményezésére a szövőipar fejlesztése, rendszerezése, illetőleg szövőszékek beszerzése és kiosztása érdekében hazafiás mozgalom indult meg, melynek érvényesítésére felséges királynénk és Koburg hercegnő ő fensége buzdító példájára hazai hatóságaink, főuraink, főpapjaink, pénzüntézetünk és egyes lelkes hazafiak több ezer forintnyi alapot teremtettek, melyhez a nőparkiállítás tiszta jövedelméből az országos nőipar-egylet egymaga 3000 frttal járult. Ez üdvös mozgalom rendszerezése céljából az országos iparegyesület és az országos nőiparegyesület kebeléből állandó bizottság alakult, mely feladatait és tevékenységének irányát a következőkben állapította meg.

Szükségesnek találja a bizottság, hogy 1. a gép (mechanika) szövés, 2. a sima (vászonszerű) szövetek iparszerű kézi szövése; 3. a mintás szövetek iparszerű kézi szövése meghonosítsák, illetőleg fejlesztessék és 4. hogy a házi szövőipar (a saját szükségletük fedezésére dolgozó ipara) fejlesztése előmozdítsák.

E célból a bizottság 1. mechanikai szövőszékeket óhajtott kiosztani, ha ugyan vállalkozók akadnak, kik a motort és segédgépeket beszerzendik és kötelezettséget vállalnak arra nézve, hogy a szövőszékeket öt éven át jó karban s folytonos működésben tartják, mely idő után a szövőgépek tulajdonukba mennek át; megjegyeztetvén, hogy a munkások betanítására a szükséges tanerő a kellő időre a vállalkozóknak rendelkezésére bocsájtatnék.

2. A sima (vászonszerű) szövetek iparszerű kézi szövésének fejlesztése céljából a bizottság nagyobb számú javított szerkezetű (regulatoros) kézi szövőszékeket óhajtott kiosztani, de csakis oly feltétel mellett, ha vállalkozók akadnak, kik kötelezettséget vállalnak arra nézve, hogy a székeket öt éven át folytonosan működésben tartják, illetőleg az idő alatt állandóan bérért szövetnek. E székek a vállalkozó rendelkezésére (és nem tulajdonába) fognak bocsájtatni, ki ezeket azon egyéneknek engedni át használat végett, kik számára dolgoznak. Az öt év elteltével azonban e székek azon munkások tulajdonává válnak, kik ez idő alatt a vállalkozó számára kellő buzalommal és szorgalommal dolgoztak. A vállalkozó gondoskodni köteles arról, hogy a székek állandóan jó karban tartassanak. A munkások (iparosok) betanítására a szükséges tanerő a kellő időre a vállalkozó rendelkezésére bocsájtatnék.

3. A mintás szövetek iparszerű kézi szövésének fejlesztése céljából a bizottság nyújtogépeket, Jacquard-gépeket, szabályozókat (regulatorokat) óhajtott egyes vállalkozóknak, ipartársulatoknak vagy iparosoknak oly feltételek alatt kiosztani, ha kötelezettséget vállalnak az iránt, hogy e szövőszékjavító részeket öt éven át működésben és jókarban tartják, és hogy ezek alkalmazását, illetőleg kezelését foganatba veszik, és elsajátítják, mely utóbbi célra a szükséges tanerők rendelkezésükre bocsájtatnak.

4. Oly vidéken, hol a földművesek stb. saját szükségletük fedezésére céljából szövással foglalkoznak, a bizottság hajlandó a szükséghez képest a fonalfelvetéshez szolgáló eszközöket, vagy gyorsvetélővel ellátott bordaladákat és gyorsvetélőket, kivételes esetekben egész szövőszéket is kiosztani, ha az illetők magukat arra kötelezik, hogy ezeket öt éven át a téli idény alatt működésben és jókarban tartják. A javítások eszközlé-

sére és a javított szövőszékekkel való bánásmód elsajátítására az illetők részére tanfolyamok fognak berendeztetni, s az ezeken való részvételre mindazok kötelesek, kik a bizottságtól bármily irányú támogatásban, illetőleg adományban részesültek.

Mind ezek alapján felhívjuk a hazai közönséget, hatóságokat, községeket, ipartársulatokat, iparosokat és magánvállalkozókat, hogy a fentebb részletezett négy pont egyikére vagy másikára vonatkozó bélyegmentes folyamodványaik legkésőbb 1882. évi december hó 20-ig bezárólag az országos iparegyesülethez (Ferencciek bazára, Budapest) alulírt elnök nevére címezve beküldeni szíveskedjenek. A folyamodványokban a következők nézve kér a bizottság felvilágosítást, illetőleg részletezést: a) a folyamodó által képviselt helységben vagy vidéken a szövőipar jelenleg mily mértékben üzemel és mily cikkeket állítanak elő? b) milyen a lakosság anyagi helyzete? c) mily cikkeket óhajtott folyamodó készíteni? d) mily terjedelmű vállalatot óhajtott a vállalkozó létesíteni, és e) mily biztosítékot nyújt folyamodó arra nézve, hogy a fennebbi négy pontban érintett kötelezettségeknek meg tud felelni. (Hatósági felügyelet stb.)

A mennyiben a bizottság főintencióját csakis az képezheti, hogy a munkára utalt és képes erők lehetőleg jutalmazóan foglalkoztassanak és a szövészeti ipar felé tereltesse, kijelenti a bizottság, hogy a rendelkezésére álló anyagi eszközökhöz képest az 1. 2. 3. pontban foglalt igények kiderítését első sorban, a 4-ik pontban foglaltakat pedig másodsorban fogja figyelembe venni. A vállalkozók és folyamodóknak figyelembe ajánlatik továbbá, hogy a mennyiben a bizottság által nyert székeket és géprészeket kellek nem érvényesítenék, illetve felhasználásukról nem gondoskodnának, ezeknek mások által való felhasználása iránt a bizottság fentartja magának az intézkedési jogot.

Amennyiben e felhívásunk egyes vidékeken az általa leginkább érdekelt közé nem juthatna, felhívjuk mindazon ügybarátokat, kik erről ez uton tudomást szereznek, hogy anna lényege iránt a leginkább érdekelt lakosságot tájékoztassák, — a vidéki lapokat, hogy e felhívást közöljék és benyújtott céljaink megközelítésében ez uton is támogatni szíveskedjenek.

Végre e hazafiás ügyet az egész közönség jóindulatába és pártfogásába ajánlván, még egyszer felkérjük hazánk lelkes fiait és leányait, hogy a vázolt célnak minél hathatósabb előmozdítása érdekében áldozataikat és adományait, akár természetben (néhány szövőszék felajánlása), akár készpénzben e hó végéig az alulírt bizottság elnökének nevére az orsz. iparegyesülethez intézni szíveskedjenek.

Hazafiúi tisztelettel Budapestben, 1882. nov. 8-án. Az orsz. iparegyesület és az orsz. nőiparegyesület kebeléből alakult szövőipar terjesztő bizottság nevében:

Gróf Zichy Jenő, elnök.

Hírek.

Toth Kálmán emlékszozára eddig 7000 forint folyt be.

A zombori magyar nőegylet Dr. Margalits Ede főgymn. tanárt vasárnapi ülésén egyhangulag jegyző-jévé választotta.

Falcione Lorinc a tirolai vízkárosultak javára 70 firt körül gyűjtött.

Figyelmeztetjük a közönséget, hogy tovább a postabélyegyet pecsét helyet használni nem szabad, hanem a cím oldalára kell ragasztani.

Baján 4 kézbesítő állást szerveznek 250 firt fizetéssel.

Petrovosczellón dec. 31-én árverés lesz. Zagoritzán Lázár 4600 fitra b. ingatlanaira.

Antos György, a Szabadkán állomásozó 10 ik huszárezred hadnagya f. hó 8-án főbe lölte magát.

Fehér Ipoly a szegedi tankerület főigazgatója, hétfőn s a köv. napokon tartotta első szemléjét a szabadkai főgymnasiumban s az időközben ott elhunyt Chobot tanár temetésén is megjelent: A gyászjelentés így szól: A szabadkai közs. főgymn. tanára melyen megilletődött szívvel jelentik: szeretett kartársuknak Chobot Ferencnek, folyó november hó 6-án d. n. 12^{1/2} órakor — 37 éves virágzó férfikorában, rövid ideig tartott súlyos betegség után bekövetkezett váratlan elhunytát. Megszomorított övéi: az értők élőhaló családfőt; tanártársai: a szeretetteljes, szorgalmatész kar társat; barátai: az önzetlen jóbarátot; tanítványai: atyai barátjokat s mentorukat: a középisk. tanügy egyik fardhatatlan, tehetséges és tudományosan képzett művelőjét; a szabadkavárosi közs. polgári leányiskola: első szervezőjét s egykori igazgatóját; a helybeli állami tanítóképző iskola: igazgatótanácsosgondnokát, a nemzeti casino: egyik fardhatatlan tisztviselőjét; Szabadkavárosi községi főgymnasium pedig a tanerők egyik legjelesebbjét kesegi a korán elköltözöttben. Hült tetemei f. november hó 8-án d. e. 10 órakor adatnak át az örök nyugalomnak. Szabadkán, 1882. november 7-én. Mindnyájunk áldása kísérje emlékét!

F. hó 7-én Rosentfeld csonoplyai rabbi helyettes, következő napra eső elődázhatlan teendőit elvégzendő estefélke felfogadott alkalommal 2 szerb kíséretében kocsin hazafelé indult, kik megígérték, hogy egész házáig viszik dacára annak, hogy Zombor felé eső csonoplyai szállásokon (Sáponya) laknak. De alig értek a csonoplyai Latár közepéig, kényszeríték az agg utazót le szállni s megtámadták, hogy adjon elő pénzt, midőn ez kijelenté, hogy nincs nála több mint a mennyit kikaludott a vitelbér fejében; a két ismeretlen utazó társa megragadta őt, megfosztá kabátjától és a lovak közé dobta, honnan szerencsésen kisikolva futásnak eredt, de azok utána mentek s egyikük úgy vágta főbe, hogy rögtön elborítá a vér s elájult. Midőn magához jött már nem látott senkit s a földeteken bolyongva, csak reggel ért haza, hol most súlyos betegem fekszik. A tetteseknek már nyomában vannak s remélhetőleg pár nap múlva a törvény kezében lesznek.

Baján Klenantz Jánosné, szül. Rábl Józsa asszony, e hó 8-án temettetett el.

Hymen. E hó 11-én jegyet váltott Györki Károly apatini néptanító, a helybeli bájos és szeretetre méltó Schváb Gizella kisasszonnyal. Szívünk melyetől gratulálunk!

De hogy is lehetne másként egy oly egyletnél, hol egy-két német napilapon kívül ott díszlik asztalan a híres „Bäos Bodrogher Presse” — a „Deutscher Schulverein” nek megyei oszlopa, a hazafiság mételezője? Nem szúrja szemüket? — Végig boszantja ez az igaz, német ajkú, de magyar honpolgárt s még inkább az egylet számos magyar ajkú tagját.

S kik ennek okai, és annak, hogy az egylet alapszabályai értelmében el nem jár?

Egyedül a választmány!

Az ő kezükben összpontosítva vagyon nem csak a kör anyagi helyzete nagyrésztben, hanem a szellemi is. Ők hivatják tehát a kör részére méltányossági szempontból is a magyar ajkúak irányában magyar lapok megrendelésére, ugy a könyvtárnak magyar írók műveinek megvétele által leendő gyarapítására. — Mert ugy hiszem, hogy a t. uraknak csak nem az talán a céljuk, hogy az év végén tartatni szokott közgyűlésen a zöld asztalnál lássuk őket, hanem, tekintve az egylet irányát, annak célját és a kör számos tagját, — intézkedendnek, hogy az alapszabályok értelmében havonként legalább egyszer felolvasások tartassanak, s tettebb jeleztem irányban a kellő lépéseket megteszik; mert nem csak hullal és kenyérral él az ember. Szellemi is szükségeltetik a megélhetéshez; — ez fűszere amannak. S hol szeresheti az iparos e kincset meg leginkább másutt, mint azon körben, melyet s z e l e m i k i k é p e z h e t e s e c é l j á b o l a l a p i t o t t s a l a p s z a b á l y o k k a l k ö r v o n a l z o t t.

Meg vagyok győződve, hogy szavam nem a pusztaságba kiállított szoként enyészik el, hanem visszhangra talál azok keblében, kiknek szíve velem együtt érez.

(Küzeledvén az év vége, nagyon jó szolgálatot tesz a közügynek mindenki, aki a közbizalmi állások mikénti betöltése fölött kritikai szemlét ír. Szerk.)

Tisztelettel

Felhőszagló.

Törvényszéki csarnok.

Elnök: Groschmid Gábor. Előadó: Raits Lyubomir, szavazó: Ivánovits Döme, jegyző: Decker Gyula. Törv. orvos: dr. Hável József. Közvádló: Szakáll Vidor. Védő: Kozma László.

Tényállás: Herschperger Ignác, kalandos szigeti, főherceg uradalmi erdővéd 1881. évi január hó 25 én, Makk Jánost és társait, monostorszeghi lakosokat falopás tettén érte. A tetten ért tolvajok a Duna jegén futásnak eredtek. H. I. az erdővéd fegyverét használva a futamodók felé lött — állítása szerint csak, hogy őket megállítsa illetőleg megijessze. Makk Jánost a lövés egy sértszeme hátulról bordáján megsértette.

H. I. ellen az idézés emberölési kísérlet címén történt.

A bizonyítási eljárás folyamán, vádlott ellen sem az ölés, sem a szándékos meglövés szándéka nem bizonyítható. — A sértést, a felülvizsgáló törvényszéki orvos — könnyűnek kvalifikálja; első soron állónak lenni állítván azt a valószínűséget, hogy a tettest ért sértszeme a jégről pattanva hatolt sértetthez.

A kir. törvényszék a megtartott vád és védbeszédek után vádlottat a gondatlanságból okozott könnyű testi sértés vádjára alól is felmentette, egyrésztől mivel az erdővéd, a tettenkapott tolvaj irányában, mint annak üldözésére esküvel kötelezett közbiztonsági közeg jött el, másrészt mert a b. törv. könyv a gondatlanságból okozott könnyű testi sértést a büntethető vétések közé nem sorolja.

AKI NEM TUD SZERETNI.

Causerie.

Adrienne grófnő csábítóan szép asszony volt. Éj pillaktól árnyalt ibolya kék szemei nem egy férfi szívet hoztak heves izgalomba. Vállain leomló bogár hajhulláimait nem egy szép társnője szemlélté irigységgel. Nyílt rózsabí bóhoz hasonló cseresnye ajkaira csupán vágyó, sóvárgó sóhajjal lehetett pillantani. Ritka nő díszekedhetett oly átlátszó puha, selyembáronyhoz hasonló arcúval. Adrienne szépsége, arcának nemesen hajló római íve, íves szemöldökeinek túltömöttsége kifogástalanul szép volt, Carrarai márványból faragott szobornak tetszett. Épen úgy, mint azok a művész teremtő erejétől csoda szépséggel megáldva, de nélkülözvén a vonások legfőbb ellenállhatatlan varázsát, a kifejezést. Adrienne arcáigdig egyformán nyugodt maradt. Szemeinek kék báronyát soha sem homályosították el a szenvedés harmatseppjei, nem lövöltek azok lesújtó harag villámokat, és nem ragyogtak az öröm, boldogság fényében soha. Mindig egyformán higgadt volt bíbor ajkainak stereotyp mosolya, szemeinek pillantásai. Számtalan hódolóinak mindegyike számára volt egy pár barátságos szava, de több kitüntetéssel egyik sem díszekedhetett. Egyiktől épen oly szívesen fogadta el a virágcsokrot, mint a másiktól, elragadó mosollyal jutalmazott, de oly kiváltságolt lény nem létezett, akinek egyszer is, keblére tüzte volna virágait. Adrienne saját maga igen sokszor nevetve erősítte, hogy egyike azon szerencsés halandóknak, kiknek nincs szívök. Avagy ha van is; oly erős páncél mögé rejtve, melynek rostjain nem képes áthatni Amor nyilaival. Általános elnevezésévé vált a grófnőnek eme név: „az, aki nem tud szeretni.”

Adrienne özvegy volt. Elhalt férjével nem épen rózsás életet élt. Zsombos öreg férj oldalán töltte élte tavaszának legszebb napjait. Zsámányul dobva az örjögő féltésnek, folytonos szemrehányásoknak, örömmel dobta le a békóit férje halála után. Megkönnyülve, mint a pillangó élvezte az élet által nyújtott gyönyöröket. Sokszor határozott komolysággal állítá, miszerint többé soha sem hajlja meg fejét a házasság élet önkényének; és mégis a rossz világ chronique scandaleuse után epedő nyelvei azt a meglepő hírt ujságolták, hogy a szép asszony nem sokára újra felveendő Hymen rózsáncáit, boldogítja Ervin bárót. A grófnő közelebbi ismerősei nevettek ez állításon, a kevésbé közelálló gondolkozva vonogatták vállait, míg a többség hitetlenül rázta fejét. Lehetetlenség is volt. Hiszen épen ugy elszámálhatták volna a grófnő összes udvarlói völegényeként, mert egyiket sem tüntette ki kevésbé, mint

Ervin bárót. Némelyek azonban azt állították, hogy Adrienne mosolya verőfényesebb, hangja lágyabb, arca rózsásabb, szemei ragyogóbbak, ha Ervin báróhoz szól. A báró barátjai kíváncsi ostromnak tevék ki Ervint, ki azonban vagy nem akará elérteni célzásait, vagy csupán egy jelentőségteljes mosollyal felelt, avagy hirtelen másra vezetete a társalgás fonalát. A valóságot legjobban megközelíti azonban az, miszerint a báró sokat forgolódott a szép asszony körül. Mindamelltt ha valaki közelben hallgathatta volna közönyös tárgyakról folyó társalgásukat, nevetett volna azon állításon, hogy e pár, völegény és menyasszony.

Szép nyári este volt. A kék boudoir nagy ablakain virágillattal terheltlen csapódott be a langy esteli szellő fuvalma. Adrienne grófnő épen e percben emelkedett fel a zongora mellől. Finom ujjai mintegy játékképpen megegyeszer végig futottak a billentyűkön, azután halkán dudolva támaszkodott az erkély puha könyöklőjére. Szemei révedezve kalandoztak a park holdvilágítottá perondos utain, midőn közeliben egy bosquetből Ervin báró lépett elő. Adrienne szemeinek szokatlanul lágy kifejezésével pillantott a reá feltekinő férfi arcába, és mosolygva kérde: „hogyan tetszett önnek az előbbeni dal?”

„Fogadja elragadtatásom őszinte kifejezését; ön mesterien játszott asszonyom.”

Adrienne elégtelenül fordítá hátra szép fejét, és némi türelmetlenséggel volt: „ez roppant szárazon hangzik. Azt hívem hogy melegebb elismerésre számíthatok önrel, ha kedvenc dalával kezdem meg játékomat.”

Ervin báró néhány percig szótlannul tekintett ilatos cigarettje kikelő bodor füstlelegei után, majd nomlokáról hátra simítva dús szőke hajhulláimait, rövid vártatva megszólalt: „Elvezette már valaha ily csodaszép nyári estét mint a mai grófnő? Nézze mily ritka fényrel ragyognak a csillagok ezrei, mily ezüst fátyolba burkolja a vizeket a hold szende ragyogása, mily elrejtetten csillognak a harmatos fű között a szent János bogarak, mily édesen, titkos illatot árasztanak a rózsák, rezedák, violák ezrei? Minden a béke nyugalom csendje nyugszik. Csupán olykor csatog epedően a csalogány a lombok virágai között. Képzhet-e zebb, tündéribb estét, mint a mai?”

Adrienne elmerengve tekintett a szökőkút loccsanó ezüst cseppjeire, majd komolyan szólott: „Ön igen költői hímés mű virágokba öltözteti gondolatait. Avagy előbbeni szavaival, csupán a feleletet akarta kikerülni kérdésemre?”

„Legkevésbé sem grófnő. Válaszomnak ez csupán mintegy előjátéka volt, hogy annál érthetőbb legyen annak tartalma.”

„Talán büntetni akar elbizakodottságomért?”

„Ha az igaznak őszinte vallomása ön előtt büntetés, úgy némileg igen.”

„Nos halljuk érveit.”

„Engedje meg, hogy egy kérdéssel forduljak önhez asszonyom. Legyen szíves megmondani hogy miért választotta épen az este amaz egyszerű népdalt, mely telve van lemondással, fájdalom keserű hangjaival?” kérde Ervin báró melegen, szeretetteljesen pillantva a szép nő ibolya szemeibe.

„Erre valóban magam sem felelhetek”, viszonzá Adrienne némi zavarral: „valószínűleg csupán azért, mert épen eszembe ötlött.”

Megvallani azonban nem merete: hogy lelkét olyanira lenyűgözi egy megmagyarázhatlan fájó, édes érzemény. Nem merete megvallani, miszerint kezdé érteni, hogy van szíve. Szíve meg hevesen dobog, remeg a szerelem előérzetében, szíve, mely keresztül törte rab bilincseit és kezdett érezni. Szíve meg ujjongva dobogó világgá: „megtanultam szeretni!”

Ervin nem tudá mily kétes érzések váltakoznak a szép asszony szívében. Hallgatagon dőlt az erkély vadszőlővel befutott rácsára; és futó mosolyal ajkain viszonzá Adrienne szavaira: „valóban e dal nem önnek való asszonyom. Lássa az ön helyében kitérő-nem repertoírumból. Válasszon más, briliáns darabot, melynek hangfutamában bizvást csillogtathatja művészetének teljét, de ne ily egyszerű dalt, melyhez nem művészet, hanem érzelem kell.”

„Es ön képtelennek tart érzelmre engemet?” kérde önfelédte hevességgel a szép asszony. Ervin meglepetten pillantott reá, majd visszaesve nyugodt szelvelgő modorába, halkán folytatta: „reményem hogy ön, ki örvend ha azt mondják: Adrienne grófnő az, aki nem tud szeretni, úgy azért sem nehezelt meg ha azt mondom, igen én képtelennek tartom ön szenvedélyesen érezni.”

„Kegyetlen!” suttogá halkán Adrienne.

Ervin nem hallá a grófnő előbbeni szavait, ismét felvéve beszédének fonalát, és szólott: „Ez egyszerű dal megkapó varázs képes gyakorolni ha oly egyén adja elő, ki képes átérzeni minden szavát, aki szenvedett, lemondott, szóval aki tudott szeretni. Sokszor hallottam e népdalt kint a mezőkön, csendes estéken, bús pásztor furulya kíséret mellett. Ez évekkel ezelőtt volt, akkor vidám gyermek nem értettem meg a bánatos panaszt, most azonban megértem, mert szenvedtem én is, mint minden halandó. E dal a régmúlt emlékeit ébreszti fel lelkemben. Grófnő, ön sokszor talált elmélázva, sokszor mosolygott rajtam, midőn állítam hogy a mult emlékei igen sokszor fájó hangulatba helyeztetnek. Ön kegyes volt mert nem kutatta tovább gondolataimat. A mai este, e dal azonban oly élénken festik elem a multat, hogy erőt vesz rajtam a vágy, ön előtt cseveghetni, elmondhatni éitem legfájdalmasabb és talán mégis legboldogabb szakát. Most a midőn közel vagyok vágyaim teljesedéséhez, szeretném az egész világgal megosztani boldogságomat. Lesz-e kegyes meghallgatni engemet?”

„Hallgatom”, viszonzá Adrienne, mig arcára bíbor fátyol borul.

Ervin báró egy tabouretre ült a boudoir homályában. Adrienne grófnő még mindig az erkély támlányára dőlt. Végre megszólalt a báró: „Sokan állítják hogy a gyermekkor első ábrándosan, fellengző szerelmét az idő, a vátoztatosság, kitörli szíveinkből. En nem hiszem. Szerettem én is, nem oly éretlen érzéssel, mely az első ifjúkori szerelmet jellemezi, és amely sok bohóbnál bohóbb tetteket követett el velünk, hanem szerettem szívem teljes melegevel szenvedélyesen. Fotőrekvésem mindenben imádoztam bírázásban összpont-

tosult. És midőn láttam hogy Blanka más karjain lép oltár elé, szenvedélyességgem, örjögő szerelmem nem ismert határt. Bohó gyermek voltam. Rajongtam elérhetlen ábrándkép után. Ezóta évek multak el, de habár voltak erősebb szenvedélyeim, és nem egy szép leányért rajongtam örjögő hévvel, azért az első szerelem szép képe, fénylő csillag gyanánt intett felém a multból. Oly tisztán, oly nemesen, oly valódi őszinte hévvel nem tudtam többé szeretni soha. És ime. A nagyvilágban akkor újra felleltem eszményemet; szabadon, szétszakítva lenyűgöző rabláncit. Szívem uj erővel feltámadott. Phönix madár gyanánt emelkedett magasra hamvaiból, — és jelenleg azon boldog időszakot élem, midőn magaménak nevezhetem Blankát.”

Ervin hallgatott és az erkélyre lépve figyelmesen pillantott Adrienne szeméibe, ki hirtelen elfordítá fejét. Valóban oly halálsápadt volt-e a szép nő arca, vagy csupán az ezüst hold fénye borította oly szende fátyolba, valóban könyv volt-e az amely e percben előlopódott az éjpillák alul, avagy ama rózsának harmatseppje mely keblén nyugodott? Valóban sóhaj volt-e az amely elröppent bíbor ajkairól, avagy csupán az esteli szellő langy fuvallata?

„Grófnő”, folytatta szavait Ervin: „ön egyike a legnemesebb lényeknek, nemde szeretetteljesen fogja keblére ölelni menyasszonyomat? Blankámot önhöz hasonlítanám, mert szemeinek kék báronya épen oly ibolya színű mint az öné, szóval hasonló képmása önnek asszonyom, azon különbséggel hogy Blanka bíbor ajkainak mosolya, szemeinek fénylő tekintete a legforróbb szerelemről beszél. Fogadja szívébe Blankát, és ő talán képes lesz önt megtanítani „szeretni!”

„Igéri ezt nekem?”

„Igérem”, viszonzá tompán Adrienne.

E pillanatban a hold egy fellegmez mögé rejté arcát és Adrienne reszkető hangon folytatta: „Ön szerencsés ember. Nem sokára magának nevezheti azt, kit szeret. Ön egyike a teremtő azon ritka kiváltságoltjainak, kiket érdemesítenek ily boldogságra. Gondolja meg azonban, hányan vannak az életben, kik küzdenek szerelmükért, melyet megvetve utasítanak vissza, mert rendszerint: „holygó kebelleg vagyunk, melyek egymást kergetik”, mert mindannyian másért lánogolunk, akinek szíve ismét másért dobog.”

Adrienne elhallgatott. A hold ujlag előbukkant rejtékéből és a szép asszony könnyű nedves arcára veté halavány világát. Ervin bensőségeltlen ragadá meg a szép asszony kezét: „ön könnyezik Adrienne?”

A grófnő hevesen akart válaszolni, de szavait elfojtá zokogása. Hirtelen felemelkedett és elragadtatva kitörő érzelmétől, pibegő kebellel rebegé: „miért ne? Nem vagyok-e én is emberi lény, ki szenvedésre, lemondásra van teremtve. Nem szabad-e nekem is szabad folyást engedni könnyeimnek, csupán azért, mert a balga világ csodaképen emlegeti rólam, hogy nincs szívem. Fájdalom, hogy van! Mint szeretném darabokra szagatni azon eleven husdarabot, amely oly nyugtalanul zakatol itt belől! Miért nem tudom elaltatni érzelmeimet, miért nem tudom elhazudni szerelmemet! Ah én végnélkül szerencsétlen vagyok!!” E szavaival kimerülten hanyatlott egy támlányra és hevesen zokogott.

Ervin báró oda térdelt mellé és sugárzó arccal suttogá: „Adrienne ön szeret!”

„Valjon kit?” kérde göresös nevetéssel a grófnő.

„Engemet!” szólott büszke komolysággal a báró.

„Önt, kinek mátkája van?” szólott meglepetten, keserű kiejtéssel Adrienne.

„Nincs mátkám, nem is volt; előbbeni elbeszélsem nem egyéb költeménynél. Kérem Adrienne hallgasson meg. Önről azt monda a nagy világ, hogy nincs szíve, hogy az a boldog lény, aki nem tud szeretni. Én nem hívem ezt. Tudtam jól, hogy a világon nem létezhet oly teremtés, aki ha legalább egyszer is az életben ne szeretett volna. A szerelem az életető erő. Feltevésem alapos volt. Meggyőződést szereztem, hogy önnek nagyon is forrón dobogó szíve van ugyan, de előttem megmagyarázhatlan okból, valószínűleg a világ szemeiben nyerni akarván ez által, eltagadta, elrejtette szívének kincseit. Tudtam, hogy engemet színt oly szenvedélyesen viszont szeret, mint a hogy én szeretem önt; de ezen érzelmeit szóval soha, csupán olykor pillantásaival árulá el. A mai estén oly érzelmes hangulatban lettem, hogy eszelhez folyamodtam, végre egyszer megbizonyosodhatni szerelméről. Ez összes bűnöm, nos megbocsájtá-e?”

„Igen”, mosolygott Adrienne könnyein át.

„Most pedig tegye félre szerepét és mondja egyszer igaz szívéből azt a szöcskát nekem, melyet még senki sem hallott ajkairól: „szeretlek!”

„Szeretlek!” rebegék Adrienne ajkai, mig karjai Ervin nyaka köré fonódtak.

„Édes miudennem!” suttogá a báró boldogan.

Kun Melánia.

Mundus vult decipi. . .

I.

Mosolygó kis gyerek, öröm nézni rája.

Szelid szeme tiszta, mint a felhőtlen ég.

Óhas arcán figyel a zsenge értelem,

Egész lényén látszik a nyájas szendesség.

Fényes család sarja, szép jövőre várhat,

Szerető szülőknek örzi éber gondja.

Mindent tesznek érte, fejlődik a gyermek,

Nagy emberré lesz majd mindenki azt mondja.

Jó, eszes, kitartó; küzd, halad előre,

Jövendő dicsőség alapját megassa,

Órül a rokonság, mind oly büszke rája,

Nagy ember lesz még az, akárki meglássa.

S a jó eszes fiu mind e szép reménynek

Megfelel emberül:

Alig hogy felszédül, hitvány csavargó lesz

Hús börtönbe kerül.

II.

Menyasszonyi díszben fiatal lányka,
Mint egy tündérelő oly szép, oly kecses.
Ajka mosolyg, mint a jó hirt viő angyal,
Szíve az örömtől ug ver, ug repes.

Üdvöt adó bájjal ifjára hajol le,
Mint bérci fenyőre a gyenge virág.
Mily angyali párok, hogy szeretik egymást,
Mily boldogok lesznek — így szól a világ.

És nem telik egy sem, hónap se' igen sok,
Hogy hervad a még friss, boldog koszorú.
Mely feljön egükre — villama se késik —
Ugy ontja le mérgét rájuk a boru.

És bánul a világ. A férj golyót bocsát
Hánykódó agyába.
A nő? — tova löbten, ujult szerelemben
Lovagja nyomába.

III.

Diszes uri kastély, boldog család lakja
Örömet lel ott a nap ha huny, ha kél
Az asszony oly szelid, a férfi csupa jóság,
Olyan derék ember — öveinek él.

S meghal a családfo, két pap eldicseri
Sok nép megsiratja a hamvadó perát.
Oh hogy az Jsten is csak a jókat kéri
Milyen kár volt érte — így szól a világ.

Mennyit küzdött, fáradt; volt is áldás rajta,
Kedvesinek könyje rá méltán pereg,
Dús vagyon, jólétet, fényt hagyott rájuk
Igy beszélnek szerte a jó emberek.

S emlékezet tüze a sírhalom felett
Még végsőt nem lobog;
A kastély udvarán szilaj láрма között
Megütik a dobot.

Forgács E.

NYILTTÉR.*)

Nyilatkozat.

Budapestben, 1882. október 30-án.

Tekintetes szerkesztő ur!

Becsés lapja 44-ik számában megjelent és az „Első magyar általános biztosító társaság” gazdasági ösztöndíjára vonatkozó sorai folytán felvilágosításul van szerencsém értesíteni, hogy 1881. április 5-én 1064. szám alatt az igazgatóság felszólította a Bács-Bodrogh megyei gazdasági egyesület akkori elnökét Magyar Imre urat, hogy a gazdasági pályára készülő megyei ifjak közül az alapítvány értelmében terjesszen fel a gazdasági ösztöndíjra egy ifjut. E felhívásnak mind- eddig eredménye nem volt, mert felterjesztés mai napig nem történt.

E mulasztás azonban nem fosztja meg a gazdasági együletet a kijelölési jogtól.

Tisztelettel maradok

alázatos szolgálja

Jenzy Lajos,
a központi könyvezés főnöke.

(A gazd. egylet elnökéhez is érkezett, evvel hasonló- telmü nyilatkozat mely is a vasárnapi választmányi ülésen tárgyalatván, elhatározottat, hogy ezen bő- kezü ajánlatot az egylet a jövő tanévre fogja igénybe venni s egyuttal a nemes adományért a nevezett Tá- rsaságnak jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Szerk.)

*) Az e rovatban közlöttéért nem vállal felelősséget a szerk.

Értesítés.

A midőn a „Vadászkürt” szálloda bérleté- től 10 évi működés után visszalepek, kötelessé- gemnek tartom Zombor város közönségének és különösen jóakaróimnak, kik engem vállalatom- nál pártolásukban részesíteni kegyesek voltak, ezennel hálás köszönetemet nyilvánítani.

Zomborban, 1882. november 6-án.

Teljes tisztelettel
Mihits Terézia.

Nyilatkozat.

Alulírott Bachrach Viktor zombori lakos, higgadt megfontolás után belátván, hogy azon kifejezéseim és banásmódom, melyet f. évi szeptember hó 20-án Hay Fanny helybeli szivarárusnő üzletében, a nevezett nő irányában, többek előtt használtam, nemcsak az üzletkezelő, de a nő irá- nyában is érzékenyen sértők voltak: azokat mint heveskedésemben ejtettek imitten ünnepélye- sen visszavonom.

Zomborban, 1882. évi november hó 11-én.

Bachrach Viktor.

Lapunk zárta után kaptuk az értesítést, hogy a közös hadsereg és honvédség nálunk állomásozó tizti- kara szombaton, az „Elefánt” vendéglőben kitünően sikerült táncestélyt rendezett, melyre a szük helyhez mérten néhány polgári család is hivatalos volt. A mu- latság, melyen a hölgyek igen sokat táncoltak s me- lyet egyszerűség és feszteleenség jellemzett, a legjobb hangulatban hajnali 3 órakor ért véget. Mint halljuk, ezen estélyek ezentúl minden második szombaton is- métlődnek.

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

H I R D E T É S E K.

1448. sz.
tk. 1882.

Árverési hirdetmény.

A kulai kir. járásbírósa mint telekkönyvi ható- ság részéről közhírré tétetik, hogy Grubi Eleonora és társai bulkeszi lakosoknak — Kosztity Milos örökösai ó-soóvéi lakosok elleni 66 frt 55 kr. tőke és járulékaai követelésének kielégítése végett a zombori kir. tvszék és a kulai kir. jbróság mint tkvi hatóság területén lévő ó-soóvéi községi 216. sztkjben felerészben Kosztits Milos másik felerészben Kosztits Simon és Tima nevei- ken álló A I a. 223. hrsz. 271/b öisz. házból Kosztity Milost megillető 175 frtra becsült jutalék 1882. évi november hó 22-ik napján délutáni 2 órakor O Soóvé község házában megtartandó nyilvános végrehajtási ár- verésen — szükség esetén a becsáron alul is eladatni fog.

A vevők által letendő bánatpénz a 175 frt becs- árnak 10 %-a.
A vételár két egyenlő részletben és pedig az 1-ső fele az árverés jogerőre emelkedésétől számítva egy hó — másik fele ugyanazon naptól számítva három hónap alatt a birtokba lépés napjától számítandó 6 % kamatokkal együtt a kulai m. kir. adó- mint letéti hivatainál lesz fizetendő.

Az egyidejűleg megállapított árverési feltételek ezen kir. járásbírósa mint tkvi hatóságnál tekinthe- tők meg.

Ezen árverési hirdetmény az összes érdekeltekkel közöltetik, ugy ezen tkvi hatóságnál kifüggesztetik és annak területén lévő községekben köröztetik.

Kelt a kulai kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóságnál 1882. évi augusztus hó 26-án.

Sztojkovits,
kir. aljbró.

446. szám.
1882.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori tekintetes kir. járásbírósa 2590/1881. számú végzése által Adler és Slichter budapesti kereskedő cég végrehajtató javára Odobenyák Mihály csonoplai lakos ellen 508 frt 43 kr. tőke, ennek 1880. év január hó 20-ik napjától számítandó 6 % kamatai és eddig össze- sen 45 frt 10 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 390 frt 86 1/2 kr-ra becsült rőfös árúk, készletek, esz- közők és 1 kocsiálló álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az 5983/1882. sz. kiküldést ren- delő végzés folytán a helyszínén, vagyis Csonoplán a község házában leendő eszközzésére 1882. évi november hó 22-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül ki- tüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly meg- jegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. § a értel- mében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. § ában megállapított feltételek sze- rint lesz kiizetendő.

Kelt Zomborban, 1882-ik évi november hó 10-én.

Cservenka Lajos,
kir. bírósági végrehajtó.

Hirdetmény.

Zombor sz. kir. város gazdasági küldöttsége által ezennel közhírré tétetik, miszerint az italméresi jog f. é. november hó 27-én reggeli 9 órakor, és a köve- zetvám és helypénzszedési jog ugyan f. é. november hó 27-én délutáni 3 órakor a városháza kis termében 1883. évi január hó 1-től három évre árverés útján bérbe adatik.

Árverezni szándékozók kötelesek az árverés meg- kezdése előtt az italméresi jogra nézve 28500 frtban, és a követvám és helypénzszedési jogra nézve 17082 frtban megállapított kiküldési árnak 10 % bánatpénz fejében készpénzben, zombori keresk. és iparbank vagy takarékpénztári betétkönyvecskében vagy a tőzsdén jegyzett értékpapirokban letenni. Bánatpénzzel kellően ellátott írásbeli ajánlatok az árverés megkezdéséig is elfogadhatnak.

A feltételek és díjszedési szabványok a városi számvevőségénél a hivatalos órák alatt betekinthe- tők.

Zombor, 1882. november 7.

Vukicsevi Péter,
tanácsnok.

2-1

3942. szám.
kig. 1882.

Pályázati hirdetmény.

Bács Bodrogh megye közép II-od járás szolgabírói hivatala részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint az üresedésbe jött ó sztpári község orvosi állomás folyó évi november hó 26-án d. e. 9 órakor O-Sztpár köz- ség házában megtartandó választás útján fog betöl- tetni.

Ezen állomás következő javadalmazással van egy- bekötve.

1-ször. Évi készpénz fizetés	600 frt — kr.
2-ször. Szabad lakás	
3-ször. Beteg látogatási díj	40 kr.
4-ször. Halott szemle	20 kr.
Felhívatnak a pályázni óhajtók, miszerint az 1876. évi XIV. t. c. 143. § nem különben a szerb nyelv szó- beli bírást igazoló bizonyítványaikat f. évi november hó 25-ig bezárólag ezen szolgabírósaéhoz benyujtsák.	

O-Szivacon, 1882 november 1-én.

Latinovits Gyula,
szolgabíró.

2-1

Boreladás.

f. évi november 28-án délelőtt 9 órakor árve- rés leend

vagy 8000 liternyi

finom fehér ó-borokra,

Basa-urca Markovits Ferenc-féle házban.

A hordostól egyutt eladandó borok elárve- rezése részletesen egyes 10-12 akós hordókként is meg fog kísértetni.

Zombor. Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájából.

Ház eladás.

Zombor a Szelence külvárosban az Árpád utcának 100-as száma alatti ezer négyszög ölnyi kerttel bíró ház, melynek telke a párhuzamos Barát-utca jár véggel, szabad kézből eladó.

A telek nagyságára tekintettel a ház és fél fundus egyutt, a másik fél fundus pedig, mint házhely, szintén megvehető.

Értesítést ad a házban lakó Auth Anna, tulajdonos. 3-1

HIRDETMÉNY.

Torontál megyében több birtok 200-2000 holdig szabad kézből eladó, esetleg bérbe is vehető. Bővebb értesítést nyerhetni Temesvárott Myxich György, háztulajdonosnál, vár 76. sz.

Ház-eladás.

A Flórián-utcában levő Kovacsics Vladó-féle

urasági ház,

melyben van: 4 nagy utcai és 2 udvari szoba, két családra berendezett mellékhelyiségekkel, két pincével stb. melléképületekkel egyutt eladó.

A mellette álló, téglából épült magazin, mely lakházzá alakítható, építkezésre elegendő fundussal s istállóval egyutt külön is megvehető.

A nagy ház ára 8000 frt, a maga- ziné 2500 frt.

Szó- vagy levélbeli megkereséseket elfogad és megválaszol:

Lallosevits Jakab, tulajdonos,
3-3 Zomborban.

MATTONI-FÉLE
GISSHÜBLER
legtisztább égvényes

SAVANYU-KÚT

legjobb Asztali-és üdítő ital,

kitünő hatásának bizonyuit köhögésnél, gége bajoknál, gyomor-és hólyag hurutnál.

ÉDECSEK (az emésztés elősegítésére).

Mattoni Henrik, Karlsbadban (Csehország).

Csak az a valódi, melynek cím'arja és dugaszolása a mellékelt felirattal meg- egyező, azért különös figyelemre méltá- tandó.

MATTONI'S
GISSHÜBLER

40-36

Magyarosodás. Berger Herman és Zsigmond, bajai lakosok, Berkes vezetéknévét váltották.

Kömuveseknek. A zombori m. k. jószágigazgató-ság a gyurityi esáda (610 ft 40 kr.) és a karavukovai r. k. templom (1893 ft 93 kr.) kijavítása iránt nov. 13-án d. e. 10 órakor árlejtest tart; bánom-pézt 10⁰⁰.

Bajan városi zálogházat nyitnak. Zentan Pecárszky György szbirói irnok, állásáról leköszönt.

Kuzmics Lajos tanító osztályába csak 122 elemi tanuló jár.

Arveres lesz Lyubojev Tadia 4235 frtra b. ingat. febr. 10-én O Sztapáron.

Mire jó az új templom? (Levéleim, ér. Szabadkáról). Az épülő félben lévő templom hátul egy Mihály nevű vendéglős — előtt egy kereszt és kut van, sziveskedjenek átadni. Zombor.

A zombori gyógygyógyfürdőjéről illetőleg Zentáról ezen kometálattal sorokat: A fürdők egyidősek az emberiséggel. A kultúra fokozásával ezek tökélye is fokozódott, de viszont növekedtek a hozzáfűzőt vá-ra-kozáások. A legközönségesebb ember is tud ma már hatásokról, ha érdeklődik önegészsége iránt. Ki ne venne néha langyos fürdőt? És már ennek 1/4 órányi használata is nagy hatást mutat: megtisztul a test; az elhalt bőrrétegek fölhámlanak; a mirigyek gejtje-désnek indult váladékai feloldódnak; szóval a bor — a test ezen libegő gépe — alkalmas lesz a szükséges anyagcsere fölvetelére. Egyébiránt Lehmann tanár kísérletileg kimutatta, hogy éhorma fűző egyén 61% al többet veszít teste súlyából, mint aki ugyanakkor nem fürdött. Aki a tudomány vívmányai felől csak valamit is hallott, az nem kételkedhetik azon, hogy a vegyileg preparált fürdők ereje, hatása az egészségre, kellő idő-közökben alkalmazása: mind nagy befolyással van a kór-nem fejlődése és elmulasztására. És hogy ezen ha-tása a fürdőknek köztudatba ment, azt legjobban bi-zonyítja a világfürdők látogatóinak évről-évre növe-kező száma. Tekintve már most azon roppant pénzál-dozatokat, melyekbe a híres és emiatt drága világfür-dők használata kerül: tekintve továbbá azt, hogy az orvo-ilag kizsákmányolt vegytan a természetalkotta gyógyhelyekkel hatás tekintetében sikeresen tud ve-senyezni: világos, hogy a néhez megélhetési helyzetre úgy, mint az elszaporodott kórosatokra tekintettel, egyaránt sikeresnek, előnyösnek nevezendő minden kedvezmény, mely az egészség helyreállítására művé-szi fogásokkal törekzik ott, hol ezen nagy cél terhes anyagi áldozatok nélkül helyi intézkedések által elérhető. Ezért mi, a megye központján kívül működő orvosok, mármint úttörőt is, örömmel üdvözljük dr. Sági urat azon kezdeményért, hogy a zombori gőz-fürdőt a kor igényeihez alkalmazottan helyi gyógy-fürdői jellegre emelni szándékozik. Tekintettel arra, hogy nálunk az egészség gondozása állandó szükség, ép úgy mint máshol; tekintettel továbbá arra, hogy gyógyfürdők közelében nem léteznek; tekintettel végül arra, hogy e kezdemény hivatva van fontos lépéssel haladni előre elhanyagolt hygieniánk területén: mi, vidéki kantársai az úttörő kollégának, csak azt kíván-juk, hogy kezdeményét ne csak helyben koronázza sik-ker, hanem hogy az, kebelbeli gőzfürdők tulajdonosai körében is élénk pártolásra, majdán utánzásra találjon.

Hirdetmény. Nehogy a fogyasztó közönség a tü-zelőfa bevásárlásánál bármi tekintetben megrövidítet-hessék, és a fakereskedők azon téves nézetének elosz-latása tekintetéből is, hogy a faáruló helyeken a fa ra-kások bármint méretűek lehetnek, csak az eladásnál tartozván a faárús a vevőnek köbméter méretű fát ki-szolgálni — a nagyméltóságú m. kir. földművelés- ipar és kereskedelmi miniszteriumnak 1875. évi június hó 30-án 13774. sz. alatt kibocsátott magas rendelete ezennel újból felelevenítettük a következő határozma-nyok ismétlésével 1-ór a tüzelőfa köbméterek szerint négyesegű rakásokba halmozandó a faáruló helyeken és pedig, ha a hasáb hossza 1 méter a rakások mé-retei a következők legyenek 4 köbméter fánál 2 méter hosszúság, 2 méter magasság; 2 köbméter fánál 2 mé-ter hosszúság, 1 méter magasság; 1 köbméter fánál 1 méter hosszúság, 1 méter magasság 2-ór minden ra-kásra fel legyen jegyezve feltűnően a köbtartalomnak megfelelő számjegy. 3-ór minden faáruló helyen kéznél legyen egy centiméterekre beosztott 2 méter hosszú és hitelesített mérőrúd hogy a vevő esetleg utánmérése-ket tehessen. 4-er ha a hasáb hossza nem 1 méter a rakás hossza a fennidesért miniszteri rendelkezés mel-lékelt a fakereskedőkkel már közzölt táblázatnak meg-felelően készítendő, hogy pedig a vevő e részben is tájékozva legyen, minden faáruló helyen kéznél kell tartani az említett táblázatot. Ezen szabály áthágói az 1874. évi VIII. t. c. 19. § a és illetve az 1879. évi 40. t. c. 136. § a szerint lesznek büntetendők. Zomborban, 1882. évi november hó 11-én. Czedler Já-nos, rendőr főkapitány.

Radovanovits Janos, Ujvidék város polgármestere, lemondott. Az új főispán instellációja napján itt látták Zomborban.

Moics Sandor városi számvévvő, tegnap esküdött meg Rakin Vidoszava k. a. nyal.

Hornischek Janos és Hoffmann Károly kincstári ispánok kölcsönösen átcsereleltettek.

Az újvidéki vasúti hid. A Dunán át vivő impo-záns vasúti hid építése Ujvidék és Pétervárad között a Duna fenekének a vidéken való kedvezőtlen alkata következtében különös nehézségekre akadt. A vasszer-kezet hat pilléren, melyek közül négy a vízből emel-kezik ki, fog nyugodni; a balparthoz legközelebb fekvő négy pillér építése minden akadály nélkül meg volt kezdhető, mivel a talaj a betonozásra kedvező. De ha-sonlíthatatlan nehezebbnek mutatkozik a jobbparthoz legközelebb fekvő 2 pillér, nevezetesen az első Duna-pillér építése, mivel éppen e helyen körülbelül 320 mé-ter terjedelemben egy 60 méternél szélesebb meredé-lyes sziklafal — a jobbparti szerpentin-sziklatörzs foly-tatása — nyúlik a Dunába. Itt szükséges volt minden pillér számára egy csaknem 100 négyzetméternyi ter-ületű síknak az alkotása, hogy ezen egy, a caissonok számára szükséges, körülbelül egy méter mélységű mé-lyedése elkészíthető legyen. Ez természetesen csak rob-

bantások segítségével történhetett és az eddigelé alkal-mozott módszerek szerint ez — eltekintve a költségektől — nagyon hosszú időt vett volna igénybe. — Mer-cier Musztaf urnak, a Fives-Lille képviselőjének, mely a hid építését végzi, azon eszméje volt, hogy a műszaki igazgatóság által rövidlelelelt Krembsben, fölülhelyezett dinamit-töltényekkel tett robbantási kísérleteket itt alkal-mazzza. A vállalat — mint már annak idején jelentettük — azon kéréssel fordult a közös hadügyminiszterhez, engedné meg, hogy az ő maga által kijelölendő katonai közegek — megfelelő díjazásért — az új Lauer-féle robbantó mód-szer alkalmazásával ezen robbantási munkálatokat át-vegyék, miáltal egyrészt a stratégiai szempontból is fontos vasut gyorsabban elkészül, másrészt a katonai közegeknek alkalom adatnék nagymérvű gyakorlatokra. A hadügyminiszter ezen kérelemnek a legnagyobb készséggel eleget tett és — amint értesülünk — For-ster Károly, főhadnagy a 2., kremsi, műszaki ezredben s Kamler Imre hadnagy a budapesti katonai zászlóalj 25 emberével Ujvidékre küldettek. Ezek aránylag rö-vid idő alatt fényesen megoldották feladatukat és — mint Ujvidékről értesülünk — a sík a két pillér szá-mára néhány nap óta készen áll. A pillérek építését haladéktalanul megkezdik most s ezt oly gyorsasággal fogják folytatni, hogy azok elreláthatólag még a jég-zajlás kezdete előtt a víz fölé hozhatnak. Lauer őrnagy robbantó módszere minden várakozást felülmúlónak bi-zonyult; 12—14 méter mélységű, rohanó vízben, egy-szerűen felülhelyezett dinamit — és gelatin — tölté-nyekkel és egy ügyesen kombinált gyutacsosant sikerült a hatalmas szikladarabokat részenként lerombantani. A munka alkalmával több mint 150 köbméter sziklát rob-bantottak le.

Zombor csodabogaraik között nem utolsó az a két-féjűsasos szobor, mely a Hrabovszky-Sztrilich bolt be-járatá, illetőleg a kincstári ügyészség átellenében me-redezik. Miután valószínű, hogy a kétféjű sasok csak ugy, mint a hétéfjű sárkányok, s más ilyen már is ritka állatok, kivesszünk az alkotmányos Magyarországnak immár rajtuk kedvezőtlen klímája alatt: megmentjük ezen korahagyott emlékek fölíratait azon időre, mely csodálkozni fog tudni, hogy Magyarország alkotmányos életének 16-ik évében még mindig létezett nyilvános téren ilyen csodabogár. Az egyik oldalon ez van írva: Hic situs est limes fundi claustralis ab ipso Caesare donati catholico populo.

Stephanus Esztergami, hoc Nobis syndicus anno, Sumptibus e propriis struxerat istud opus.

Ez vernákula stílusban azt szignifikálj: Itt a határa azon zárdá teleknek, melyet maga a császár ajándé-koztott a katolikus hitközségnek. Ezt az emléksobrot Esztergami István, azon évbéli egyházi pénztáros, sa-ját költségén emeltette. (Hogy ferblizte volna!) A másik oldal ezen fölíratait viseli:

Pyramis hic, Franciscus, tuo surrexit honori, Parva licet meritis sint monumenta tuis.

Hic faciem tantum cives fixere fideles; Ast animum regis pectore, corde gerunt.

Ennek a tranzlációja pedig ígyg kapiskálódó: Ez a szobor, jóllehet csekély emléke a te érdemidne, a te tiszteletre keletkezett, oh Ferenc császár. Ide csak képsobrotat másolták le hűségű polgáraid, de szelle-medet keblükben, szívükben őrzik.

Novoszellő közönségében november hó 1-én egy sze-gény napszámón 3 fia gyermekét szült, melyek közül kettő a keresztelés utáni napon meghalt, a 3-ik él és mint értesítenek jó egészséggel örvend.

Névvaltoztatás. Özv. Sessler Adolfiné, szül. Spitzer Katalin szabadkai illetőségű ugyanottani lakos kiskoru Sessler Kornél nevű gyermeke „Szilasi“-ra változtatta nevét belügyminiszteri engedéllyel.

A „Zentai dalkör“ 1882. évi november hó 11-én, az az szombat este, Zentán, a nagyvendéglő díszter-mében részben a szegény iskolás-gyermekek fölségelé-sére. részben pedig alaptökejének gyarapítására táncal-egyekötött dalestélyt rendeztek, melynek műsorozata ez volt: I. szakasz. 1. Szombat este. Magyar dalegy-veleg, Erkel Ferentől; előadja a dalkör. 2. Bor, dal, lány. . . . Férfi négyes, Huber Károlytól; előadja a dalkör. 3. Hunyady László. Költemény Petőfi Sándor-tól; szavalja Bécsi Lajos ur. 4. A csónakos dal. Férfi négyes, Huber K. től; előadja a dalkör. 5. Az étlap. Férfi négyes, Zöllner Károlytól; előadja a dalkör. II. szakasz. 6. Huzzad cigány. . . . Népdal-fűzér, Bieber Gyulától; előadja a dalkör. 7. Országos bordal. Férfi négyes, Thern K. től; előadja a dalkör. 8. A csárda romjai. Költemény, Petőfi S. től; szavalja Schuber Nándor ur. 9. Alarcos-bál. . . . Opera egyveleg Genée Richardtól; előadja a dalkör. 10. Harci induló. Férfi négyes Kückentől; előadja a dalkör. — A dalelőadást tánc követte.

A budapest-zimonyi vasut budapest szabadkai ré-sze és kis-körös-kalocsai szárnyvonala számára a me-netrendt már kiadták. E menetrend szerint Budapest-ről Szabadkára naponként egy személy- és egy vegyes-vonat fog indulni, ugy szintén Szabadkáról Budapestre is. A személyvonat reggel 9 óra és 10 perkor indul el és 4 óra 20 perkor délután érkezik Szabadkára, onnan pedig 10 óra 20 perkor délelőt indul el s 5 óra 25 perkor d. u. érkezik Budapestre. A vegyesvo-nat osztálylyal 8 óra 20 perkor indul Budapestről s 4 óra 53 perkor reggel érkezik Szabadkára; onnan pedig 11 óra és 35 perkor indul el és 6 óra 58 per-kor reggel érkezik Budapestre. Kis-Körösről Kalocsára és viszont szintén egy-egy személy- és egy-egy vegyes-vonat fog naponként indulni. Kis-Körösről a személyvo-nat 2 óra 3 perkor d. u., a vegyesvonat 2 óra 30 perkor indul, az előbbi 3 óra 32 perkor d. u., utóbbi 4 óra 8 perkor érkezik Kalocsára, a honnan a sze-mélyvonat 11 óra 5 perkor indul s 12 óra 34 per-kor érkezik Kis-Körösré, a vegyesvonat pedig 11 óra 17 perkor indul Kalocsáról s 1 órakor éjjel érkezik Kis-Körösré.

A budapest-zimonyi vasut megnyitása következ-tében a magyar kir. államvasutak igazgatósága a vlla-mennyi vonalain és a duna-drávai vasuton mult évi szeptember hó 1-én életbe lépett általános díjszabás II. részében, továbbá az általános kilométermutatóhoz pótlékokat adott ki, melyek a budapest-zimonyi vasut

budapest-ferencváros-szabadkai, valamint kis-körös-kalo-csai szárnyvonala megnyitása napjától érvényesek.

Uj cégek. Karl Häfner's Sohn (Häfner Rudolf) gőzmalomtulajdonos Ujvidéken, bej. u. o. szept. 25. — Vinkler Kln. vegyeskereskedő Csonoplán, bej. a zom-bori kir. trvszékénél jul. 20. — Trebitsch F. vegyes-kereskedő és bizományzállító Cservenkán, bej. a zom-bori kir. trvszékénél jul. 20. — Schweiger Fülöp ve-gyeskereskedő Ujverbáson, bej. a zombori kir. trvszék-énél jul. 20. — Singer Sámuel szatócs Ó-Verbáson, bej. a zombori kir. trvszékénél jul. 20. — Müller Nán-dor férfi-kalap- és férfi-divatkereskedő Zomborban, bej. u. o. aug. 17. — Schaffer S. Móric vegyeskereskedő Feketehegyen, bej. a zombori kir. trvszékénél jul. 6. — Ifjabb Schneider Vilmos rőfös és vegyeskereskedő Torz-sán, egyszersmind nejeinek szül. Olicher Tetzter Kata-linnak 5000 ft hozománya bej. a zombori kir. trvszék-énél jul. 6. — Singer Fülöp özvegye, üveg és edény-kereskedő Ujverbáson, bej. a zombori kir. trvszékénél jul. 6. — Löbl Károly gabonakereskedő és bizományos Torzsán, bej. a zombori kir. trvszékénél jul. 6. — Kopp J. bajai lakos vegyeskereskedő, bej. a szabadkai kir. trvszékénél aug. 17. — Hrabovszky és Sztrilich fűszer-kereskedők Zomborban, bej. u. o. aug. 17.

Jankovácson nov. 8-án fogta el Lencse Pista bir-hedt jómadarát a m. kir. esendőny. Két hét előtt Lencse egy szegény embert 2—3 frtjáért félholtra vert, aztán megugrott. Különböző ez nem az első tette, de tán nem is a századik, — bár az utolsó lenne. A sze-gény ember felgyógyult ugyan, de mint örökös nyomorék, beszélni azóta nem tud, gondolatait papírra írva tudatja másokkal.

Hymen. Kossin Károly jó nevű derék vaskeres-kező, f. hó 6-án jegyezte el Szenttamásról Gál István kiváló kedvességű leányát Teréz kisasszonyt.

O-Becseröl írják: Folyó hó 4-én O-Becsen egész napon keresztül tartott az ünnepély, melyre Rákóczi Párcsetich Félix közjegyzőknek, Ujvidék szab. kir. város főispánjává történt kineveztetése adott alkalmat. A közönség vegyülve a vidékről érkezett tisztelgőkkel, az egész városnak új életet adott. Reggeli 11 órakor kez-dődött a tisztelgés, a melyen részt vettek 1-ór az új-vidéki küldöttség Popovits kir. ügyész vezetése alatt, 2-ór Petrovoszellő, Földvár, Szenttamás, Temerin, Turia, Moholy községek küldöttsége, mindannyi a jegyzők és bírák vezetése alatt. 3-szor O-Becse város közönsége a bírák vezetése alatt. 4-szer A róm. kath. hitközség Szulik József alesperes plébános vezetése alatt, a gör. keleti hitközség Józits vezetése alatt, az izraelita hit-község Grünbaum Fülöp elnök vezetése alatt. 5-ször A szolgabírószág, járásbírószág és adóhivatal Brecska kir. járásbíró vezetése alatt. 6-szor Az egyetlek. 7-szer Az intézetek. 8-szor Az o-becsei önkényes tüzoltó-eg-yet Petkovits főparancsnok vezetése alatt Számra nézve a tisztelgők mint-egy 300-an voltak. Délután 1 órakor a főispán 60 terítékű ebédet adott. Egész délután dur-rogtak a mozsarak. Este 6 órakor nagy fáklýásmen-etel tisztelgett a város közönsége, mely alkalommal Cs-upor Gyula ügyvéd a közönség nevében hatásos beszé-det tartott. A mire a főispán megindultán, ugyszólva könnyek közt elmondá, hogy e város második szülő-földje, melytől nehéz elválása, de ő mindig becei akar maradni és bármikor örömmel tesz meg mindent annak jólétéért. Végül e fájdalom közepette azon kívánságát fejezte ki, hogy szorosabb lakója legyen ezen kedves városnak, a melyhez már egy gyermek emléke köti, óhajtja, hogy ha az élettől el kell válnia, gyermeke mellé temessék. Végül Zavisics István városi jegyző szerbül hatásos beszédet mondott, melyre a főispán szerbül válaszolt. Emelte az ünnepélyt Szegedi Mihály szinigazgató szintársulata által tartott diszeladás. A színházat O-Becse közönsége és az ide érkezett küld-öttségek megtelíték. Az összes szini személyzet fényes kiállítás és görög tűz mellett elénekelte a néphymnust, s ezután szinre került Csiky Gergely 3 felvonásos vig-játéka az „Ellenállhatatlan“. Az előadás után 80 terít-ékű diszvacsora következett, mely alkalommal a főis-pán az uralkodó házra emelte poharát. Ezután a fel-köszöntők hosszú sora következett.

Baja. Végzetes esemény színhelye volt az alsó pandursziget f. hó 10-én. Kováts Ferenc éreksuradalmi erdővéd két collegájával vadászatra menet a parton levő ladikot szándékoztak vizre tenni, a midőn Kováts Ferenc töltött puskáját a ladikba tette, Zsbori János erdővéd pedig segíteni akart a ladik betaszításánál. Ekkor a vadászok kutyája a ladikba ugrott, ugrás közben a puskát oly erővel taszította a ladik boko-nyához, hogy mindkét cső eldőrdült, s a lövés Zsbori János jobb lágyékjába turódott oly erővel és rombo-lással, hogy a lábszárcsont a szó szoros értelmében szétroncsolódott. A szerencsétlenül járt, kiváló becsü letességű és szorgalmu erdővéd, dacára a leggondosabb orvosi ápolásnak rövid két óra alatt elhalt.

Előfizetésre szolítás „A szabadkai rom. kath. plé-bánia története“ című munkára. Korunkban mindinkább érvényesíti magát a törekvés visszanyúlni a multba s ebből kikeresni az emlékeket, adatokat, melyek az ősök társadalmi viszonyaira, erkölcsi életükre, szokásukra, jellemükre, műveltségükre világot vetnek. Eme törek-vésnek köszönik létüket: a régészeti társulat, a fővá-róban s a haza több megyéjében szorgalmasan működő történeti társulatok, az ásatások, a műemlékek tanul-mányozása s fentartása sat. Korunk ezen törekvésének hódoltam én is, midőn hazánk harmadik városának egyházi viszonyait tárgyaló művet sajtó alá rendez-tém. E műnek célja: napvilágra hozni a leltárak fiókjaiban ismeretlenül pünet okmányokat; betekintést nyújtani a plébánia jogviszonyaiba, a nép valláserkül-ési életébe és szokásaiba; feltárni a művelődés terén felmerült mozzanatokat, a tanügy történetét; szóval okmányok alapján bemutatni mindazon mozgalmat, mely valamely plébánia alapításával s további fejlődésével összefüggésben van. További célja e műnek: gyarapi-tani városunknak szt. György- és szt. Rókusról nevez-tett részében emelni szándékoltt templomok építési alapját, a mennyiben a mű tiszta jövedelmét az említett templomok építési alapjának javára felajánlottam. Tisz-telettel kérem a n. é. közönséget, méltóztatassék művem kiadhatását tömeges előfizetéssel biztosítani s a jóté-kony célt ez által is támogatni. Az előfizetési díjt, bár

művem 14—16 ivre fog terjedni, csak 1 o. é. forintban állapítottam meg, megjegyezvén, hogy a jótékony célra felülfizetést köszönettel fogadok s a „Bácskai Ellenőr” című lapban nyugtázni fogok. Előfizetési határidő: f. é. december 15. mely napig az előfizetési pénzt beküldetni kérem. A mű körülbelül jövő 1883-ik év február 1-én fog megjelenni s a t. c. előfizetőknek kereszt-kötés alatt megküldeni. Hogy pedig a szétküldésben nehézség ne támadjon, kérem a t. c. előfizetőket nevüknek, lakhelyüknek (esetleg utolsó posta) s a vármegyének hibátlan kiírására. Kelt Szabadkán 1882-ik év október 28-án. Tisztelettel Tormágy Gábor, belvárosi segédlelkész.

Megjelent az „Önügyvéd” III. kiadásának 13-ik füzeté, írta Knorr Alajos, kiadja ifj. Nagel Otto Budapesten a Nemzeti színház bérházában. E füzetben folytatja a szerző a bizonyítás módjai ismertetését, értekezik a tanúkról, bírői szemlérlől, közli az előleges bizonyítás szabályait, tárgyalja a bírói határozatokat és közli a bírói határozatok bélyegilletékére vonatkozó szabályokat; ezzel áttér a szerző a perorvoslatokra, különösen ismerteti a felelbitel, illetőleg a felelbezés, felfolyamodás, igazolás és perújítás szabályait. Ezek után értekezik a jegyzőkönyvi eljárásról, ismerteti a sommás eljárás szabályait és megkezdi az eljárás némely eltérő módjai ismertetését. Különösen tárgyalja a vásárbíráskodást és választott bírósági eljárást. E dús tartalmu füzet ára 30 kr. Az első 10 füzet külön felkötetbe fűzve kapható. Ara 3 ft.

A zombori kaszinó-egyleti dalárda vázlatos története.

1872—1882.

Az 1882. november hó 5-én tartott jubiláris diszkozyülés alkalmára írta és felolvasta Dieber Gyula egyesületi titkár.

(Vége.)

A kaszinóval való egyesülés eredeti feltételeiből folyólag a dalárda eleinte külön pénztárral nem rendelkezett, és mindamellett, hogy önálló egyesületi jellegét fenyntartotta, igazgató közvegi intézkedéseiről külön jegyzőkönyveket nem vezetett. Ez az oka, hogy működése első éveiről teljes kép-t összeállítani nem lehet, annál kevésbé, mert nyilvános fellépéseinek műsorozatát meg nem őrizte. Multja nem oly régi azonban, hogy úgy törzstagjai, mint a nagy közönség nagy része emlékezetből tanúságot ne tehetne arról, hogy kitűzött céljainak teltségéhez képest mindenkor megfelelt.

Az 1872. évtől 1875-ig lefolyt időből fennmaradt néhány írott emlék tanúsítja, hogy rendes dalestélyein kívül a többi között 1873-ban a szabadkai színházban, 1874-ben pedig az apatini dalárda, Athanaszjevics Szlávka eszkái zongora művésznő és az itteni tüzöltő zenekar közreműködésével a megyeház udvarán rendezett nagyszámú halgatóság előtt jól sikerült hangversenyt rendezett. Ugyanezen évben közreműködött a tüzöltő-egylet hangversenyén.

1875. évi augusztus hóban részt vett az apatini és mohácsi dalárdákkal együtt a bajai dalegylet zászlószentelő ünnepélyén, s ez alkalommal az egyházi szertartás ideje alatt Becker nagy miséjét adta elő, továbbá ugyanezen évben közreműködött a Horn Ede családja javára Zomborban rendezett hangversenyén.

A bajai zászlószentelés alkalmával használta először Kocik Pál ur szívességéből a magyar dalárda számára készült zászló.

A kaszinóval néhány éven át folytatott közös háztartásból és a két egyesület közti viszony meglegelő határozatlanságából származott kellemtlenségek már 1876-ban érvényre juttatták a törekvést, miszerint a dalárda saját egyleti ügyeit a szellemi célok előmozdítására szolgáló anyagi téren is önállóan igazgassa.

Ez évtől kezdve a dalárda estélyei jövedelmét már saját pénztárába gyűjti, annál inkább, mert előhaladását az 1876. évi szegedi országos dalár-ünnepélyen be akarja mutatni s az erre szükséges nagyobb költségekkel a polgári kaszinót terhelni nem szeretné.

Dalestélyek bevételéből és a volt magyar dalárda vagyonából maradt s néhai Kocik Pál által rendelkezésre bocsátott pénzből együtt levén a Szegedre utazás költségeire szükséges összeg, dalárdánk is belépett az országos magyar dalár-szövetségbe, s mint ennek tagja, versenyre kelet a szegedi országos dalár-ünnepélyen az ország legjobb dalárdaival, hol képzettségéért ezüst serleggel tüntették ki.

E buzditó elismerés fokozta az egylet tevékenységét, de közben a kaszinóval való viszony rendezéséről sem feledkezett meg s e célból 1877-ben az „Ifjusági dalkör” alapszabályait átdolgozta és szorosabban meghatározta egyleti viszonyait, valamint álláspontját.

Ezen alapszabály-tervezetet a magas belügyminiszterium több hiánya miatt pótlás végett visszaküldötte. Minthogy azonban időközben a polgári kaszinóval a kölcsönös viszony megállapítása iránt újabb tárgyalások folytak s a kiegészített tervezet csak az egyetértés létrejötte után, az 1880. év elején terjesztett fel újra a nagyméltóságú belügyminiszteriumhoz, melynek magas jóváhagyása erre nézve ki is nyertett.

Ez által a kaszinóval évek során át többször felmerült kínos félreértések megszüntek, és a további zavartalan együttélés alapja meg volt vetve.

Az új alapszabályokkal alkalmat kívánt adni a dalárda a hölgyeknek is az egyleti tevékenység előnyeiben részt venni, de jó szándéka eddig még nem talált kellő méltánylásra, amennyiben eddig csak egyetlen nő lépett be működő tagnak.

Az 1877. év őszén sajnálatra méltó félreértés következtében Jauch Ferenc karnagy s vele együtt Thim József elnök kiléptek a dalárdából.

Az utóbbi helyébe elnöknek Valter Nándort, az előbbi helyébe karnagnak pedig Berger Antalt választotta meg az egylet. Valter Nándor az elnöki tisztelet átalános megelégedésre 3 évig viselte, s 1880. év őszén történt lemondása óta Pribil Ernőben egyesül az egyleti tagok bizalma.

Azonkívül, hogy a dalárda évenként 4—5. s ezek közt érdekes farsangi dal- és táncestélyt s időnkint műkedvelői hangversenyeket rendez, melyek olesóságuk, egyszerűségük és fesztelenségük folytán a közönség legkedveltebb mulatságai lettek, — az 1878. év óta ötékonny és egyéb köz célok előmozdításához is nem kevesebb mint 680 fittal járult.

Igy 1878. évi szeptember 1-én a városi parkban rendezett séta hangversenye a mozgósítottak szükölködő családjainak 382 firtot juttatott, 1879-ben a szegedi árvízkarosultak javára rendezett hangversenye 210 firtot jövedelmezett. Ez utóbbi hangverseny rendezéseért a nagyméltóságú belügyminiszter ur a főispán ur utján úgy a dalárdának, mint a közreműködőknek köszönetét nyilvánította. — A mult évben állandó színházunk belső felszerelésének költségeire 41 firt 55 krt, a folyó évben pedig az országos veres kereszt egylet javára 45 firt 42 krt jövedelmező hangversenyt rendeztünk. És itt hálásan kell felemlítenem, hogy több műkedvelő hölgy és ur az ily hangversenyek sikerét közreműködésükkel előmozdítani szivesek voltak: Adámné Raisz Etelka, Athanaszjevics Szlávka, Babics Adél, Csihás Mariska, Czirtusz Irén, Daempflona, Dalmayné, Falcione Milla, Heindlhoffer Emma, Leszczinsky Marianna, Lovich Aranka, Mokry Lajosné, Ruzicsky Klaudia, Rátai Eszter, Rezsnyai Ilona, Tarcay Jozefin, Thim Flóra, Veszelinovits Kruniszlava, Vojnits Bella, Volf Mariska, Vundszám Ida, stb. ur hölgyek, valamint Marschal György, Karvazy Domonkos, Koratpatinsky Ernő, Szauder Gyula bácsi tanító, Vojnits Máté stb. urak neveit, kik szívességükből gyakrabban közreműködtek, jegyzőkönyveiben megörökítve őrizi a dalárda. Német dalszövegek magyarra fordításával pedig dr. Molnár István Lajos tanár ur tett hálás elismerésre méltó szolgálatot a dalárdának.

A rendes dalestélyeken kívül egyházi és világi ünnepélyek alkalmával is több ízben fellépett a dalárda, hogy azok díszét emelje, s városunkban megfordult néhány nevezetesebb egyent szerenáddal tisztelt meg.

Igy 1876-ban énekel a Gromon Dezső, 1880-ban pedig Sándor Béla ó méltóságok főispáni beigtatása alkalmával rendezett faklyás zenéknél, 1877-ben az itt járt Kubinsky püspököt, 1880-ban Blaha Lujza asszonyt, a folyó évben pedig Haynald Lajos bíbornok-érsék ő eminentiáját tisztelte meg szerenáddal.

1879-ben rendezte a Hubay és Aggházy jeles hangversenyt. A két év előtt Kolozsvárt tartott országos dalár-ünnepélyen 16 működő taggal, mint versenyző lépett fel, mely alkalommal az országos dalár-egyesület közgyűlése galantjai Eszterházy Kálmán kolozsmegyey főispán díszelnöklété alatt tartott közgyűlésen a jury indítványára a magasabb színvonalú műneklésben tanúsított előhaladásáért és felmutatott kitünő működéséért jegyzőkönyvi elismerést és kitüntetést nyert.

A működő tagok száma 20—30 változik. Ezek között 8-an vannak, kik 1872. évi november hó óta azaz a kaszinó egyleti dalárda megalakulásától fogva a mai napig működnek. Ezek a következők: Berger Antal, Csarsch Sándor, Pribil Ernő, Kapp József, Valter Nándor, Reichert József, Eckert Pál és Staudacher József urak.

Az alapító és pártoló tagsági intézmény csak 1880-ban lépett életbe. Az első évben csak 24, a másodikban 96, a harmadikban vagyis folyó évben pedig már 108 a pártoló tagok száma. Alapító tag eddig összesen 9 van, névsz-rint: nagyságos Széchényi József, Fejér Gyula, Mihajlovics György, Fernbach Antal, Hameder Károly, dr. Schuller Simon, Schaffner József, Bittermann Nándor és Falcione Lőrinc urak. Tiszteletbeli tagok: Huber Károly országos karnagy és budapesti zenetanár, Marschal György zombori zongora tanító, és Bene Gyula bajai tanító képezdei zenetanár ki két szép saját szerzeményű férfikardalt ajánlott az egyletnek.

A dalárda évi pénztári forgalma átlag 600 firta rúg. Butorokban és szerelvényekben vagyona körülbelül 800 firta becsülhető. Ezek között értékeesebb tárgyak a „Münnergesangver-in”-től átszállott Bösendorfer-féle 24 éves zongora, melyet a dalárda az idén 100 firt költséggel megújított, továbbá az 1879. évben 380 firton vásárolt díszes harmonium és a volt „magyar dalárda” számára készült és eddig fel nem avatott világos kék selyem zászló, melyet özv. Kocik Pálné urnó az idén örök tulajdonjoggal a dalárdának aján-dékozott.

Ezen zászló felszentelése a jövő év nyarára van kitűzve. A zene-műtárban jelenleg már 1700 különféle darab van, melyeknek legnagyobb része kardal. Ezek becsértékét bátran lehet 500 firta tenni.

Mind oly adatok ezek, melyek eléggé mutatják az egylet buzgó tevékenységét, s indokolják a közönség érdeklődését és pártolását e szerény művészeti vállalat iránt, mely már annyi kellemes órát szerzett tagjainak és a művelt közönségnek.

A tiz év alatt elért s itt csak gyarlón vázolt eredményekre való vissza tekintés csak buzditásul szolgálhat a további működésre, mi által több irányban oly szép hivatást tölthet be egy dalárda.

A méhésztéli teendője.

Itt vagyunk már a tél küszöbén. Méhecskéink elvonultak a világ zajától csendes lakukba, hogy nyugodtan pihenhessék ki a nagy és nehéz fáradsalmakat, hogy a hosszú tél elmúltával újult erővel foghassanak szorgalmukat és kintartásukat annyira igénybe vevő terhes munkájukhoz.

Ók nyugodtan néznek a sokakra nézve végzetes zord tél elé; sokkal előrelátóbbak, sokkal okosabbak, semhogy a téli szükségletek beszerzéséről előre ne gondoskodtak volna, nem kímélve sem fáradságot, sem időt.

Valjon gazdjuk is megtette e mindent? az már más kérdés. — Avagy talán fukarsága által őket még a szükséges mézkészlettel is megfosztá? — Hogy mint kellett a beteleltetést végezni, erről már volt szó; aki a szükségleteket megtette, aki a télre való elkészítést jól végezte, azt a hosszú és zord tél legkevésbé sem fogja nyugtalanítani, az tavasszal örömmel fogja tapasztalni, hogy méhesaládái mind életben vannak, az

igazoltnak fogja találni azon mondatot, hogy a jó teleltetés a méhésztéli remeke, igazoltnak fogja találni, hogy a jó beteleltetéstől függ a következő év sikere vagy sikertelensége.

Amde a méhek jó teleltetéséhez megkivántatik egyszersmind az is, hogy a méhésztéli teendőinek szintén eleget tegyen. Nem elég csak a beteleltetést elvégezni, s azután többé az egész télen át a méhek tájára sem menni. A jó méhésztéli teendő is talán magának dolgot méhei körül, bár minden legesekélyebb háborítástól óvakodik, s csak is oly dolgokat végez, melyek épen szükségesek.

Nézzük tehát a téli teendőket aszerint, amint az illető méhésztéli zárt helyen vagy pedig szabadban telelteti méheit.

A zárt helyen teleltető méhésztéli egészen januárig nyugodtan hagyja méheit. Januárban ha pár napig tartó jó (5—10) meleg idő van, vitesse ki méheit nyári álláshelyükre, hol is belehelés, kopogtatás vagy vizes mézzel való befecskendezés által iparkodják őket kiröpülésre ösztönözni, hogy a tisztulási kiröpülést megtéve a belükben összegyűlt sarat kiüríthessék. — Ha egyik másik méhesaláda gyönggében vagy épen nem röpülne, most kell azt megvizsgálni míg a szép napok tartanak, akkor is a nap legmelegebb részében. Ha mézben szenvednének hiányt, úgy pótoljuk azt e célra szánt és félretett lépes mézzel. Minden előrelátó méhésztéli azon lesz, hogy egy két keret lépes mézet, mit ősszel mint fölöslegeset méhesaládaiktól elvett, az esetleg beállható szükségekre számítva, félretegyen; ha azonban ezt nem tette volna, ha lépes mézzel nem rendelkeznek, úgy híg mézzel, sőt szükség esetén kandis és maláta cukorral is etetheti méheit. Különben az oly méhésztéli, ki annak idején már előre gondoskodott, hogy méhei mézben hiányt ne szenvedjenek, téli etetésre nem lesz gondja.

Megtörténhetik, hogy valamelyik méhesalád már ez idő alatt elveszté anyját. Ily esetben a méhésztéli nincs mit várnai, hanem anyjátlaná lett népét — fölhasználva a szép meleg napokat — lépestől, méhestől együtt adja be egy más törzshöz, jobban mondva egyesítse.

Az így átnézett és kiröpülésüket megtartott méhesaládokat a kissé hidegebb idő beálltával téli helyükre rögtön ismét visszavitetjük, s ezután március elejéig nem is kell őket háborgatni.

A szabadban teleltető méhésztéli az itt mondotakat — legalább is részben — szinté szeme előtt kell tartania és teljesítenie. Azonkívül iparkodják kaptárait biztosítani a tolvajok ellopása, valamint az állatok földöntése elől; vedje meg azokat a zivatarok, az egerek, patkányok, macskák háborgatása ellen, tartson tőlük távol minden zajt, mint pl. favágást, a méhek körüli zajosabb futkoroást, kocsiöngést stb. Altalában minden méhésztéli iparkodják méheit a legnagyobb csend és nyugalomban tartani, mert a gyakori zaj és háborgatások következményei egyrészt a nagyobb, mérvű mézfogyasztás és az ebből következő vérfas be-tögség, másrészt pedig gyakran a háborgatott méhesaládok elpusztulása. — Még van valami, mit figyel-men kívül hagyunk nem szabad. Mielőtt ugyanis méheinket a tisztulási kiröpülés végzésére kicsalnók, a méhes előtti téit mintegy 2—3 ölnyire hűtsük be szálmával, nehogy a méhek a hideg földre esve, vagy megpihenés végett ott megállva, megdermedjenek.

Ha pedig hó borítaná a földet, úgy előbb azt tisztítassuk el és csak azután történjék a föld behintése.

A méhésztéli teendőiről lévén szó, nem szabad hallgatással mellőznöm azon teendőket sem, melyek ismerete, illetve végzése okvetlenül megkivántatik az okszerű méhészteléshez. Az egyik: a méhésztéli elméletileg is tanulni, vagyis olvasgatni, mert a gyakorlatnak az elmélettel karöltve kell járnia; a másik pedig a méhkasok készítése, ami a Dzierzon kaptárakkal való méhésztelés terjedését nagyban elősegíti. — Használjuk föl üres időnket, olvassunk, hogy amit így elméletileg (theoric) megtanultunk, azt a gyakorlatban (praxi) érvényesíthessük; szóval egyesítsük az elméletet a gyakorlattal. Ami pedig a méhkasok készítését, illetve annak megtanulását illeti, azt szintén igen ajánlhatom. A Dzierzon rendszer csak is úgy terjedhet kellőleg a nép között, ha a szükséges kaptárakat ő maga is, és pedig sokkal olesóbban kiállíthatja, ha nem kell neki egy-egy kaptárért 3—7 firtot is kiadnia. A kaptárak készítése módját megtalálhatjuk dr. Tóth Imre méhésztéli könyvének függelékében, úgy szintén a „Méhésztéli Káté”-ban is.

Röviden összefoglaltam a méhésztéli teendőit; szolgáljon ez utmutatásul, s ha a beteleltetésnél is megtettük a szükséges intézkedéseket, nyugodtan várhatjuk a mindennek éltet adó kedves tavaszt.

Zsulyperits Lajos.

N.-Palánka, 1882. november 11.

Tekintetes szerkesztő ur!

Sajnálattal fogom fel tollamat, a midőn szülővárosom iparegyletének vergődő helyzetét, belmüködését s állapotát a nyilvánosság színe elé hozom. De ezt tennem, önézetem s az egylet érdeke parancsolja.

Mert közelévé az év vége, nemsokára megtartani fog az évi szokásos közgyűlés, a hol az egyletet intéző választmányi, könyvtárnoki, pénztárnoki és jegyzői állások s úgy az elnöki állás is az egyleti tagok részéről választás útján majdan betöltenek.

Azért írom e pár sort, hogy az egylet buzgóbb tagjai becses lapjában olvasván e rövidke cikkemet, lelküsimertük, böles belátásuk és meggyőződésük szerint járjanak el akkor: a midőn az egylet intézőjeiül férfiakat választanak, — nem úgy mint ennek előtte tévők. Hisz az egyletnek az alapszabályok értelmében minden hónapban szavaltokkal egybekötött zártkörű felolvasást, vagy nyilvános műkedvelői színelőadást önmivelődés céljából kellene tartania! Kérdem, valjon megfélelt-e céljának eddigelé egyletünk?

Sajnos, — nem!

Mert habár vasárnaponként iparosaink, mint az egylet tagjai, az egyleti helyiségben sórványosan megjelennek is, céljuk nem az önmivelődés szerzése, hanem a quaterkázás és kláberozás. (Ez már nem is bűn — mert mindenütt úgy van. Szerk.)